درعليهده غلطهده « آرهولك » غزتەسی ادارەخانەسە

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրֆ.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԺԱՄԱՆՏԱԽՏԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ձեմ գիտեր թէ ի՛նչ կերպով կարելի է բացատրել այն ծիծաղելի վիվլուքը զոր այս պահուս հասարակութեան գրեթէ ամէն դասակարգերուն պատկանող անհատներ եւ ընտանիքներ փրցուցած են՝ Պոլսոյ մէջ պատահած ժանտախտի քանի մը անկարեւոր դէպքերու համար։ «Ժանտախտ կայ», «ժանտախտին դէմ ի՛նչ պիտի ընենք», եւ այլն ըսելով, այդ մարդիկը յուսահատ դէմքով մը մէյմէկ հարցական նշան կը դառնեն իրարու դէմքին, մատնուած հեւքոտ իրարանցումի մը, որ ապահովաբար ամէնէն անիմաստ բաներէն մէկն է եւ որ երբեք լաւ արդիւնք մը առաջ չի բերեր իրենց վրայ։ Ընդհակառակը այդ ջլատութենէն, այդ յուսահատութենէն առաջ կու գայ հոգեկան տուայտանք մը որ մարդը թուլ, ճմրթկած լաթի կտոր մը կը դարձնէ, որ մարդուն ջղային կազմուածքը կը քանդէ, կը մեռցնէ աշխատելու բովանդակ թափն ու տրամադրութիւնը, մէկ խօսքով բարոյական անկման մը կ'ենթարկէ զայն։

Երկու երեք օրէ ի վեր բաւական տեսայ այդ միամիտ մարդոցմէն, որոնցմէ շատեր նոյն իսկ ինծի ծանօթներ էին, եւ որոնց հետ խօսակցութիւն մը հաստատեցէք որ հասարակ վայելք մը չպիտի նըկատուէր երբեք։ Ծիծաղելի վախ մը գըրկած էր զիրենք, արհաւիրք մը վրդոված էր իրենց հոգին, եւ չէին գիտեր թէ ի՛նչ կ'ըլլէ բերաննուն, չէին գիտեր թէ ի՛նչ կ'ընեն։ Միայն, երկու խօսքը անգամ մը «ժանտախտ» բառը կ'արտասանէին մեքենաբար, առանց ո՛ եւ է կապի, առանց ո՛ եւ է պատշաճութեան։ Կերակուրի վըրա՛յ կը խօսիս կոր, հիւանդութեան անունը անխուսափելի կերպով կը յայտնուէր յանկարծ, հոգ չէ թէ ո՛չ մէկ բան զինքը հրաւիրած ըլլար։ Օրինակի համար պատինճանին համեղութիւնը գոված միջոցին, խօսակիցդ յանկարծ «ժանտախտը ի՛նչ պիտի ընենք» մը կը նետէր մէջտեղ, հարցում մը՝ որ պատինճանի մասին բացուած խօսակցութեան մը միջոցին մանաւանդ, ընականաբար չենք շնորհք պատասխան մը չպիտի կրնար խլել քիզմէ։ Միեւնոյն կերպով օրուան պտուղներուն, ծիրանին, կեռասին, բալին, եւ այլն աղուորութեան, եւ այս տարուան առատութեան չուրջը դարձող խօսակցութիւններ ժանտախտով կը վերջանային՝ եթէ երբեք արդէն իսկ ժանտախտով չէին սկսած։

Այդ խենթ իրարանցումին մեծը մասնաւորապէս կիներուն քովն է, ռամիկ կիներուն քով մանաւանդ, որոնք լաճերնին գրկած՝ թաղին մէկ դռնէն միւսը կը սողոսկին՝ ժանտախտին տխուր լուրը դուժելու համար։ Այդ կիներուն խըրատ տուող մը չկայ, մէկը չտեսայ չուրջերնին որ զիրենք ապահովցնէր, որ աշխատէր մարել այն սոսկումն ու սարսափը՝ ուրկէ խեղճերը անդիմադրելի համակուած էին, վախնալով հիւանդութենէ մը որուն վրայ գաղափար անգամ չունէին։ Շատերը փափսալով կը խօսին հիւանդութեան վրայ, թերեւս վախնալով որ... ժանտախտը կը լսէ, եւ զիրենք ալ կը վարակէ։ Վախը սաստիկ է մանաւանդ անոնց քով որոնք չար բախտը ունեցած են սանկ ճանճի գլխու մը եւ կամ լուի մը մեծութեամբ ո՛ եւ է ամնչան պալար մը հանելու իրենց մարմնին այս կամ այն մասին վրայ։ Մարդ չկայ որ իրենց ըսէ թէ ժանտախտին պատճառաւ մարմնին վրայ առաջ եկած այտուցքին եւ այդ կարգի դաճաճ պալարներու միջեւ լեռ ու ձոր կայ, թէ ժանտախտի այտուցքը ուրիշ տե-

[illegible]

Կը տեսնուի որ յուսահատելու, ջլատելու պատճառ մը չկայ մէջտեղ, եւ թէ ամէն մարդ անխռով խղճով ու ապահովութեամբ կրնայ իր գործը շարունակել։ Այդ տեսակ յուսահատութիւններէ, ջլատումներէ առաջ եկած վնասը ժանտախտի նոյն իսկ ամէնէն սոսկալի տեսակին վնասներէն շատ մեծ կրնայ ըլլալ. թող ոչ ոք մոռնայ այս կէտը։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՄԵՐ
Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՆՔԸ

ԻՐ ՀԻՆ ՈՒ ՆՈՐ ԴՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Գ

ՇՐՋԱՆ Ա. 1800—1840

Մինչեւ 1800-1820 վարժապետներու վրայ ո՛ եւ է տեղեկութիւն չունինք, արդէն վանքն ալ ծանօթութիւն մը չի կըրնար հայթայթել այս մասին։ 1820էն յետոյ՝ մինչեւ 30-32 թուականը՝ իբրեւ նահապետ վարժապետաց կը յիշուի վանքի միաբաններէն Տ. Յովհաննէս վարդապետ Պոլլանցին, որ այս կողմերը հայկաբանի եւ քերականագէտի հռչակ հանած է։ Նա է, որ Ս. Կարապետի աշակերտներուն նահապետական ընթերցանութենէ զատ՝ սկսեր է դասեր տալ հայերէն գրաբարի վրայ՝ քերականական կանոններով կամ — արուեստիւ քերականութեան —։ Քերականութիւն կամ արուեստ գիտնալն ամենաբարձր գիտութիւնն էր այն ատեն։ Անոր հետ քիչ մըն ալ ռախամ, կամ արուեստ համարակալութեան։ Թէ ո՛վ էր Պոլլանցիին վարժապետը — բան մը չենք գիտեր. բայց սա ստոյգ է որ Սմբդոլի նշանաւոր հռետոր Տ. Վարդան վարդապետը Ս. Առաքելոց վանքը բաւական ժամանակ կեցեր է իբրեւ վանահայր, յետոյ՝ ըստ աւանդութեան՝ նոյն պաշտօնով Ս. Կարապետ ալ կեցած ու աշակերտներ թողած է։ Տ. Վարդան վարդապետի աշակերտները իր հետ կը շրջէին, իր հետն էին Ս. Առաքելոց վանքին մէջն ալ, ինչպէս ձեռագրերու մէջ իրենց թողած յիշատակագրերէն յայտնի է — «Հրամանաւ մեծի վարդապետին մերոյ՝ Տ. Վարդանայ բաբունապետի ձեռն արկեալ է մեր կազմել զփերեւետեալ մատեանս Ս. Թարգմանչաց վանուց»։ Տարակոյս չկայ թէ Տ. Վարդան վարդապետի հետ Ս. Կարապետ գտնուած են նաեւ Տ. Յովհաննէս Կոլոտ եւ Տ. Գրիգոր Շղթայակիր, որոնք իրենց վարդապետի վախճանումէն վերջը՝ Սմբդոլէն կրկին կը վերադառնան Ս. Կարապետ, «ուր աւանդին զարուեստս հռետորութեան եւայլն, եւ էին բազումք, որ աշակերտէին նոցա»...։ Տ. Թէոդո-

[illegible]

ՆՈՐ ՎԷՊ (38)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

ԺԱ

—Որքա՜ն դէպքեր մէկ օրուան մէջ, մարքիզուհին որ երէկ կը սիրէր զիս, այսօր կ'ատէ... Լաւ վերջացած ժամադրութեան մը անմիտ մը հետ, որ հաճոյք կը զգայ Տոն Քիշոթի դեր խաղալով... Ցետոյ տղայ մըն ալ մէջտեղ ելաւ, ինէ ծը-

[illegible]

խնդիրներու մէջ։ Ահա՛ թէ ի՛նչ կը գրէ կաթոլիկ քարոզիչ Հրէց մը Պոմթոնի Թերթերէն մէկուն մէջ.—

«Դժոխքի նկատմամբ եղած հաւատքը, հիմն է կրօնքին։ Պէտք է դժոխքը քարոզել. Նախ սա պատճառով որ անիկա գոյութիւն ունի, ինչպէս ըսած է մեր Տէրը, եւ այդ մասին չէ կարելի տարակուսիլ։ Երկրորդ՝ մեր ջանքը պէտք է ըլլայ կարելի եղածին չափ նուազեցնել դժոխքի դատապարտուածներուն թիւը։ Անտարակոյս, աշխարհ հետզհետէ լաւագոյն կը դառնայ, բայց տակաւին կան միլիոնաւոր մահկանացուներ, որոնք իրենց վարած կեանքին պատճառաւ ուղղակի կը յառաջանան դէպի յաւիտենական բոցերու երկիրը։ Պէտք է ցոյց տալ իրենց սպառնացող վտանգը։ Երրորդ պատճառ մըն ալ կայ։ Վախճան իմաստութեան, սէր Տեառն է, ինչպէս սկիզբն իմաստութեան երկիւղ Տեառն է։ Եթէ, մենք, քարոզիչներս, չատ դրուատենք Աստուծոյ ներողամտութիւնը եւ հեզութիւնը, մեղաւորները ի վերջոյ պիտի ըսեն. «Ի՞նչ մեղք ալ գործենք, Աստուած բարի ըլլալով պիտի ներէ մեզի։» Ժողովուրդին պէտք է քարոզենք թէ Աստուած վրէժխնդիր է։ Չորրորդ եւ վերջին պատճառ մըն ալ կայ, եթէ դժոխքը չքարոզենք հաւատացեալներուն եւ չյայտարարենք թէ պատիժներ սահմանուած են անարդար ու անիրաւ մարդոց, հերքած պիտի ըլլանք սա աղօթքը՝ որ կ'ըսէ. «Փրկեա՛ մեզ ի Չարէն։»

«ԲԱՂՁԱԼԻ ՄԱՀԸ»

ՆՈՐԱՎԷՊ

Ա.

Արշալոյս՝ հազիւ ութ տարեկան էր այն ատեն, երբ հայրիկին մեռնելէն հինգ տարի ետքը, մայիսի լալկան օրով մը, ալքատիկ երեւոյթով քանի մը մարդիկ՝ ալեւոր տէր պապայի մը հետ առեր տարեր էին մայրիկն ալ սեւ հողին յանձնելու։

Արշալոյսի քեռին՝ Սանփան աղա, թէպէտ անձնապաշտ, աղահ մարդ մըն էր, բայց ակամայ ու անհրաժեշտ պարտականութիւն մը կը ծանրանար վրան, պաշտպանը եւ հոգածուն ըլլալու այդ որբ պզտիկ աղջկան, քանի որ իրմէ զատ ո՛չ մէկ ազգական ունէր։ Չէր ուզեր իր վրայ դէչ խօսեցնելու առիթ մը ընծայել, քանի որ արտաքուստ միշտ կը ջանար աղէկ մէկը ցոյց տալու ինքզինքը։

Ու հիմա, Արշալոյսով Սանփան աղայի տանը անդամները հինգ եղած էին։

Սկիզբները, երիկ կնկան միջեւ գրեթէ անպակաս վէճ կար Արշալոյսի նկատմամբ։ Սանփան աղայի կինը՝ Նաթեր, բնութեամբ չարիկոս, ցասկոտ եւ անգութ, թխադէմ ու նիհար, փոքր խոկած մանր աչքերով, ահռելիօրէն ոգեղ կերպարանք մը առած՝ չատ անգամ, դայրոյթով կ'ըսէր էրկանը.

—Աս աղջիկը ի՛նչ կընեա ըսէ, սանքսա տար։ Ես իմ զաւկըներուս չեմ կրնար կեր նայիլ, ասոր համար ալ մաչելիք սիրտ չունիմ։

Թէեւ Սանփան աղա կնկանը հոգեւնական ժառանգէն մնացած դրամովը քիչ թէ չատ ապրուստը կը ճարէր, բայց աւելա պատճառ մը չէր որ կնոջը ամէն ըսածին հնազանդէր։

—Բուլնին գիտնալիք բանդ չէ ատիկա, կը պատասխանէր ցրտօրէն։

Կը գուշակէք անչուշտ թէ Արշալոյսի փոքրիկ հոգիին մէջ ի՛նչ դառն տպաւորութիւն կը ձգէին իր մասին ծագած այդ վէճերը, որոնք չատ անգամ, նոյն իսկ իր առջեւ տեղի կ'ունենային, առանց ո՛ եւ է նկատումի...։

Արշալոյս չէր գիտցած թէ հօր մը սէրը ի՛նչ է, բայց մայրական սիրոյ քաղցրութիւնը վայելած էր, թէեւ չա՛տ կարճ ժամանակի մը համար միայն։ Ու հիմա, ամէն անգամ որ միտքը մայրիկին քնքշութիւնները մտքը կ'իյնային, խե՛ղճ որբին աչքերը արցունքով կը լեցուէին, անոր քաղցրիկ խօսքերը, ժպտուն դէմքը, դգուանքները ու համբոյրները, Նաթերի, այդ խստասիրտ կնոջ ծեծերուն, կծու խօսքերուն, խոժոռ դէմքին հետ բաղդատութեան դնելով...։ Հայտ իրմէ տարիքով մեծ երկու քեռորդինե՛րը, որոնք բնութեամբ ճիշտ մօրերնուն կը նմանէին։ Երբ դպրոցէն տուն դառնային, առարկութիւն մը ընելով երկու եղբայր մէկ եղած, առանց պատճառի, խեղճ աղջիկը կը չարչրկէին, կը ծեծէին, կը լացնէին, ու մայրերնին Արշալո՛յսն էր որ միշտ յանցաւոր կը դտնէր։

Ճիշդ հինգ տարի անցաւ ատանկ։ Ու խեղճ Արշալոյս, մի՛չտ տառապելու դատապարտուած՝ չատ անգամ, առանձին անկիւններ քաշուելով՝ թախծոտ մտածումներու մէջ կ'իյնար, միտքբերելով իր դպրոցի հասակակից ընկերուհիները, որոնք զիրենք սիրող ծնողքներ ունէին։

Սանփան աղա, սկիզբէն ի վեր ակամայ այս ամենուն, որոնց Արշալոյսը տանէն հեռացնել վերջացնելէ։ Եւ որովհետեւ աշխատասէր էր Արշալոյս եւ արժան միտք մը ունէր, մօտակայ դաւառի մը մէջ դրդունող ըւերոժիկ բարձրագոյն վարժարան մը դրաւ, խնամ ածան տարեթոշակով մը։

Բ.

Օր մըն ալ քաղաքին մէջ տարածայնուեցաւ թէ Ներհատեաններու պզտիկ եղբայրը Սանփան աղային քրոջը աղջկան Արշալոյսին հետ պիտի ամուսնանար, լուրը անմիջական կերպով տարածուեցաւ, բնակչաբար թեր ու դէմ կարծիք յայտնողներ անպակաս եղան։

Իրօ՛ք, երկու չաբաթէ ի վեր այդ հարսնիքին համար ամենամեծ պատրաստութիւններ էին որ կը տեսնուէին Ներհատեաններու տան մէջ։ Ընդարձակ սրահներով, տաշելից խոչոր սենեակներով, հին դրութեամբ կառուցուած մեծ տուն մըն էր՝ որ դաւառներու յատուկ առլութեան մը հետեւելով՝ լուսաձողի հայրերնին չինել տուած էր իր երեք մանչ զաւակներուն համար, որպէս զի, մէկ երդիքի տակ ապրէին ու ծերանային անոնք։

Այս առիթով չմոռնանք ըսելու թէ Ներհատեան եղբարց կրտսերը, Միհրան՝ որու հետ պիտի ամուսնանար Արշալոյս, գունատ դէմքով քսանըհօթը տարեկան նիհարակազմ երիտասարդ մըն էր։

—Մէկտեղ պիտի ապրիք, մէկտեղ պիտի գործէք։

Աս՛ եղած էր վերջին կամքը իրենց հօր, որուն մահուանէ ի վեր չատ մը կալուածներու եւ սեղանաւորական ընդարձակ գործի մը տիրացած էին։ Երեք եղբայր սկսան մեծ մղում տալ իրենց հօրենական գործին, որուն մէջ պզտիկուց մասած ըլլալով եփած էին արդէն։ Հայրերնին պարզ գրել կարդալ մը սորվեցնելէ յետոյ՝ դպրոցէն քաշած առած ու իր գործերուն վարժեցուցած էր զանոնք։ Այսպէս որքան աչքաբաց ու ճարպիկ էին անոնք առեւտրական գործերու մէջ, այնքան տգէտ ու անուս մնացեր էին. իրենց միակ մտածումն էր ոսկին ոսկիին վրայ դիզել։ Ասոր համար էր որ երբ կարգը Միհրանը ամուսնացնելու եկաւ, բժիչկներու բառերն ականջ չկախեցին բնաւ, որոնք՝ անուղղակի կերպով հասկցուցեր էին թէ Միհրանի ամուսնանալը օգտակար չէր կրնար ըլլալ իր առողջութեանը։ Սակայն միւս կողմէ ինքզինքնին համանգեստ կարծող կարդ մը հին գլուխ մարդիկ ալ՝

—Բժիչկները ի՛նչ գիտեն։ Կարդուելու է։ Թող կարգուի մէյմը, ան ատեն թէ՛ եռանդը պիտի գայ եւ թէ պիտի գիրնայ կ'ըսէին։

Բայց որովհետեւ կասկածի տակ էր Միհրանի առողջութիւնը, հարուստ տեղերէ աղջիկ չտուին։

Եւ ահա օր մըն ալ բաղնիքը տեսեր հաւներ էին Արշալոյսը որ՝ դպրոցական արձակուրդի առթիւ ծննդավայրը եկած էր։ Գեղեցիկ էր ան, անձնանուէր կերպով ու չնորհալի։ Այս մասին ինչ որ մեծ եղբօրը կինը ըսաւ, միւս եղբօրը կինն ալ հաստատեց։ Կիրակի օր մըն ալ Միհրան տեսաւ զայն, ժամէն եկած ատեն, հաւնեցաւ ու սիրեց։ Թէեւ ալրիններու պէս Սանփան աղա ալ լսած էր թէ Միհրան պէտք եղած առողջութիւնը չունի. բայց ի՛նչ փոյթ, Ներհատեաններու խնամի պիտի ըլլար. եւ... (ինչպէս որ հասկցուցեր էին կերպով մը) պիտի փրկուէր մանաւանդ անոնց ունեցած մօրհական պարտքէն, որ վաթսուն ոսկիի մօտիկ դրամ մը ըլլալով՝ երկու տարուան տոկոսովը անվճար կը մնար, եւ հետեւաբար, օր օրի պարտքն ալ կը չատնար, մինչ հետզհետէ գործերը ձախորդ կ'երթային...։

Սամսոն Պ. Գ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդիւ)

Արտաքին Լուրեր

ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Թայմզ»ի խմբագրականը.— Ռուս լրագիրները.— Բարիզի թերթերուն կարծիքը։

Թայմզ երկուշաբթի օրուան իր թիւին մէջ հետեւեալ յօդուածը հրատարակած է Երրեակ Զինակցութեան վերանորոգման մասին.— «Դժուութեամբ կ'իմանանք թէ դաշնակիցներու փոխադարձ յանձնառութիւնները որ եւ է փոփոխութիւն չեն կրած։ Դաշնադրութեան պարունակութեանը մասին եղած պաչտօնական դաղտնապահութիւնը, իրաւ է որ, կրնայ նուազեցնել այդ գոհունակութիւնը, բայց ատոր հարկ չկայ, վասն զի հասարակութիւնը այնպէս կը հաւատայ թէ կատարեալ գիտակցութիւն ունի այդ մասին։ Երրեակ Զինակցութիւնը ամէն կողմ նրկատուած է իբրեւ գինուորական պաշտպանողական պարզ պայմանադրութիւն մը։ Անգլիա, դրեթէ աւելորդ է ըսել, Երրեակ Զինակցութեան վերանորոգումը կ'ողջունէ այն միեւնոյն գոհութեամբ որով ողջունեց անոր հաստատումը 1883ին եւ վերանորոգումը 1891ին, եւ այդ գոհութիւնը բնական ու տրամաբանական հետեւանքն է մեր համոզմանը թէ Անգլիոյ համար, որ առեւտրական տէրութիւն մըն է, ամէնէն մեծ չաhը խաղաղութիւնն է, եւ դամաքային Եւրոպայի բոլոր գլխաւոր տէրութեանց հետ հաստատապէս կը հաւատանք, թէ Երրեակ Զինակցութիւնը խաղաղութեան երաշխաւորութիւն մը եղած է եւ այնպէս ալ պիտի մնայ։ Այդ դաշնադրութեան գոյութեանը տասներկու տարիներուն մէջ պարագաները եւ դայն կազմողներուն յարաբերութիւնը փոխուած կամ բարեփոխուած են, բայց միշտ միեւնոյն նպատակը ունի, եւ որքան ատեն որ այդ վիճակին մէջ մնայ, իրաւունք ունի մեր բարեկամութիւնը վայելելու։ Երբ Պիզմարք իշխանը հիմնեց Երրեակ Զինակցութիւնը, խաղաղութեան սպառնացող կարդ մը վտանգներ անհետացան։ Այսօր կեդրոնական երեք տէրութեանց դաշնակցութիւնը հակակչռութիւն մըն է Երկեակ Զինակցութեան՝ որ իր կարգին աւելի մեծ տոկունութիւն մը կու տայ զօրութեանց հաւասարակշռութեանը։ Արդէն Պերլինի, Վիէննայի ու Հռոմի մէջ կ'ընդունուի թէ Երրեակ Զինակցութիւնը խաղաղութեան համար կ'աշխատի եւ թէ գործելու աւելի մեծ ազատութիւն մը տուած է Աւստրիոյ—Հունգարիոյ եւ Իտալիոյ։ Արդարեւ Աւստրիա—Հունգարիա 1897ին կրցաւ համաձայնութիւն մը կնքել Ռուսիոյ հետ, եւ Իտալիա ալ Ֆրանսայի հետ, երկուքն ալ այդ պատճառով բնաւ չթեթեւցան իրենց յանձնառութիւններէն իրենց դաշնակիցներուն հանդէպ։ Աւստրիական դաշնադրութեանց խնդիրը որոշուած ըլլալու երեւոյթը չունի տակաւին, բայց կը կարծուի որ այնպէս ըլլայ, դաշնակցութիւնն պատճառելով չանհարդրդուող կողմերուն։ Ինչ որ է, երեք տէրութիւնները իմաստութեամբ գործեցին՝ նորոգելով նախ իրենց զինուորական պայմանադրութիւնը, որ մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ Անգլիոյ մէջ, ուր տէրութեանց նկատմամբ անմիջական բարեկամութիւնը նորէն ամրապնդուած է, չնորհիւ այն մեծ համակրութեան զոր մեզ նկատմամբ յայտնեցին՝ Անգլիոյ վեհապետին հիւանդութեան տխուր առիթով։»

—Բեմփերսպուրկի լրագիրներն անմիջ նպաստաւոր կերպով կը խօսին Երրեակ Զինակցութեան վերանորոգմանը մասին, եւ նոյն իսկ գոհունակութիւն կը յայտնեն. բայց ռուս մամուլին մեծ մասը անտարբեր կը մնայ։ Նովոսթի կ'ըսէ թէ այդ լուրը ո՛չ չափազանց յոյսեր առաջ պիտի բերէ եւ ոչ ալ անօգուտ վախեր։ Նովոյէ Վրէմիա ալ միեւնոյն իմաստով կը խօսի, խոստովանելով սակայն թէ Երրեակ Զինակցութիւնը, ինչպէս նաեւ Երկեակ Զինակցութիւնը նպաստած են Եւրոպայի մէջ խաղաղութեան պահպանման։

—Տեմփս գլխաւորապէս կը զբաղի Ֆրանսայի ու Իտալիոյ յարաբերութեանց խնդրով եւ կ'ըսէ.—«Իտալիա դաշնակցելով Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ հետ, երկու նպատակ ունէր՝ Ֆրանսայի եւ յետոյ Աւստրիոյ դէմ պաշտպանուիլ։ Ֆրանքօ-իտալական մրցման հետեւանքով, որ Իտալիոյ գոհացում տուաւ իր մասնաւոր շահերուն տեսակէտով, Ֆրանսական վտանգը ալ եւս գոյութիւն չունեցաւ Իտալիոյ համար, եթէ երբեք կարելի ըլլայ ենթադրել այդ կարգի վտանգ մը՝ որ անոր երեւակայութեանը մէջ միայն գոյութիւն ունեցած է։ Եթէ պահ մը իրականութեան ձեւ առաւ, պատճառը այն էր թէ Իտալիոյ կարգ մը քաղաքական անձերուն կողմէ Երրեակ Զինակցութեան տրուած յարձակողական հանգամանքը գրգռութիւն մը առաջ բերած էր Ֆրանսայի մէջ։ Որովհետեւ այսօր մենք դէչ նպատակ մը չունինք Իտալիոյ մասին եւ անցեալին մէջ երբեք չենք ունեցած, Հռոմի կառավարութեանէն միայն կախում պիտի ունենայ այն պարագան թէ ֆրանքօ-իտալական մրցումը միշտ բարեխառնիկ արդիւնքներ ունենայ։ Երկու պատճառներ լրջօրէն յուսալ կուտան մեզի թէ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը վարելիք անձերը պիտի հետեւին Պ. Պ. տը Ռուտինիի, Վիսքոնթի—Վէնոսթայի ու Բրինէթթիի գծած չաւղին։ Առաջինը այն է թէ բարեացակամութեան ու հաշտարարութեան քաղաքականութիւն մը անհրաժեշտ է, որպէս զի Իտալիա ինքն ալ կարենայ միշտ օգտուիլ քաղել այդ մրցումէն։ Երկրորդը այն է թէ հանրային կարծիքը, մանաւանդ Իտալիոյ հիւսիսային կողմը, հիմա առաջուընէ տարբեր ընթացք մը ունի Ֆրանսայի նկատմամբ։ Ասկէ կը հետեւի թէ, միայն ներքին քաղաքականութեան տեսակէտով, Իտալիոյ նախարարութեան համար վտանգաւոր պիտի ըլլայ ընդհարիլ այդ նոր ոգիին։»

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Քասթելարի յիշատակը.— Յիշատակարանի մը կանգնումը.— Հանգանակութիւն։

Սպանիոյ մէջ որոշուեցաւ յիշատակարան մը կանգնել Քասթելարի համար զոր Սպանիոյ մէջ կուսակցապետէ մը աւելի ազգային փառք մը կը նկատեն։ Արդէն յանձնաժողով մը կազմուած է քաղաքական, գրագիտական, գիտական ու սեղանաւորական նչանաւոր անձնաւորութիւններէ. նաեւ Մատրիտի լրագիրներուն բոլոր տնօրէններէն։ Սպանիոյ մէջ չատերը հաւանութիւն յայտնած են այդ յանձնաժողովին կազմութեանը. Նախարարապետ Պ. Սակասթա ալ խոստացած է կառավարութեան աջակցութիւնը։ Գործադիր յանձնաժողով մըն ալ կազմուած է Լոբէզ Տոմինկուէզ զօրավարին նախագահութեամբ, յիշատակարան մը կանգնելու գաղափարը տարածելու համար, որ արդէն մեծ ընդունելութիւն գտած է։ Նահանգներուն մէջ ալ մասնաժողովներ կազմուած են. նաեւ հրաւէր ուղղուած է հարաւային Ամերիկայի երկիրներուն եւ տարաշխարհ բնակող Սպանիացիներուն։ Մատրիտի մէջ բացուած հանգանակութիւնը հարիւր հազար բէզէթան անցած է։ Պանքերը, գաղինօները, փիլիսոփաները, խորհրդարանը, պաչտօնատուները եւ վերջապէս ամէն դասակարգ կը մասնակցի հանգանակութեան։ Այս տարի հանգանակութիւնը պիտի ըլլայ, յառաջիկայ տարին յիշատակարանը պիտի չինուի եւ 1904 մայիս 25ին, Քասթելարի մահուան հինգերորդ տարեդարձը, բացումը պիտի կատարուի։ Իտալիոյ մէջ ալ յանձնաժողով մը կազմուած է նոյն նպատակով։ Յիշատակարանը հանգանակուած դումարին համեմատ պիտի չինուի։ Սպանիացիները մէծ. դարուն ամէնէն նշանաւոր Սպանիացին կը նկատեն Քասթելարը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նախարարական անմիաբանութիւնը.— Պ. Բէլլըթանի ճառը Պ. Ռուվիէի դէմ.—Հարցապնդում մը.—Ֆրանսայի ճաւատորմը.— Իւմպէր-Քրաուֆորտի գործը։

Քաղաքական բաւական խոչոր միջադէպ մը պատահեցաւ, որ ընդհանուր խօսակցութեան առարկայ է. մինչեւ իսկ կ'ըսուէր թէ ատոր հետեւանքով ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէ պիտի հրաժարի։ Այդ միջադէպը առաջ եկաւ ծովային նախարար Պ. Բէլլըթանի անցեալ օր խօսած ճառէն՝ արմատական-ընկերվարական սկզբունքներու մէկ հացկերոյթին նախագահած ատեն։ Պ. Բէլլըթան ուղղակի քննադատեց իր պաչտօնակիցը՝ Պ. Ռուվիէն, անցեալ հինգչաբթի այս վերջինոյն կողմէ Երեսփոխանական ժողովին մէջ արտասանուած ճառին հետեւանքով։ Պ. Ռուվիէ հրաւիրած էր ծայրայեղ ձախակողմը՝ զբաղիլ իր առաջարկներով, այլ յանդուգն ընդդիմութիւնները, խորհրդաժողովի բացին վրայ, եւ նկատողութեան առնել դանադան բարենորոգումները։ Պ. Բէլլըթան այդ ճառը նոյնութեամբ առաջ բերելէ ետքը, ըսաւ.— «Ոմանք կ'առարկեն թէ թէ առաջարկուած յղացումները կը նպաստեն, որոնք կարելի է յանդուգն են, մինչդեռ յանդգնութիւնը, ընդհակառակը, այն ընթացքն է որով անհրաժեշտ կը յաւաճդուին Ֆրանսայի պահանջած բարենորոգումները։ Եթէ մեր հայրերը ըսած էին թէ պէտք է սպասել որ ելմտացոյցի բաց մը չըլլայ, պէտք էր սպասել որ Ֆրանսա ալ եւս ենթակայ չըլլայ օտարին յարձակումներուն։ Հարկ է ուրիշ իրական բարենորոգումներ ընել, եւ, իմ մասիս, ես նախարարական այն մարդերէն չեմ որոնք պաչտօնի անցնելնուն պէս կը սկսին յաւաճդել իրենց խոստումները։ Ընդհակառակը, Ֆրանսայի հանդէպ մեր յանձնառութիւններէն եւ ոչ մէկը պէտք է մոռնանք. նաեւ պէտք է իշխանութեան վրայ դանուած առանձինս գործադրենք ինչ որ պահանջած էինք իբրեւ ընդդիմադիր կուսակցութեան պատգամաւոր։»

—Պ. Բէլլըթան, Վէրսայլի մէջ, Հոչ զօրավարին ծննդեան 134րդ տարեդարձին առթիւ ալ ճառ մը արտասանեց՝ ուրուն վրայ չատ կը խօսուի միւսին պէս։ Ծովային նախարարը գլխաւորապէս սապէս խօսեցաւ.—«Հանրապետական կուսակցութեան պաշտպանողները կը սիրեն Ֆրանսան եւ այնպէս կը մնան՝ կ'ատենք պատերազմը եւ կը յուսանք օր մը անհետացած տեսնել զայն, բայց քանի որ չենք կրնար վայրկենապէս զայն վերջնել, քանի որ մեծամասնութեամբ վարակուած դրացիներ ունինք, պէտք ունինք բանակի մը՝ ո՛չ միայն երկիրը, այլ ազգին հանճարը պաշտպանելու։ Այն տեսակ զինուորներ կ'ուզենք որոնք միմիայն իրենց զօրաւորին նուիրեն ինքզինքնին, եւ որոնք բաւական մեծ գիտակցութիւն մը ունենան իրենց պաչտօնին, որպէս զի երբ երկիրը պաշտպանել հարկ ըլլայ, խստացնեն իրենց պատերազմիկ գործունէութիւնը։ Մեր ուժերուն պէս բանակ մը ունենալու համար, պատրաստ ենք ջնջել այն բաները որոնք զաղթականներու բանակի մը երեւոյթը պիտի տան անոր։ Բացարձակ կարգապահութիւն կ'ուզենք, այնքան խիստ որքան բարձր է ստորիճանը։ Պէտք չունինք անկախութեան հովեր առնող զօրավարներու. պէտք է որ զօրավարները տան բարեկարգութեան օրինակը։»

—Պ. Տրոն Բոչէն ծանոյց նախարարութեան թէ Երեսփ. Ժողովին մէջ հարցապնդում պիտի ընէ այն հրամանագրին նկատմամբ, որով կրօնական միաբանութեանց 125 հաստատութիւններ պիտի փակուին, մեծ մասը աղջկանց վարժարաններ։ Երեսփոխան Պ. տիւ Ալկարէ ալ նոյն նպատակով հարցապնդում պիտի ընէ։

—Շէրպուրի մէջ խիստ չահեկան մարզանք մը կատարեցին Ֆրանսէ ու Թրիթոն ընդծովեայ չոգենաւերը եւ Լա Կրըմաս զրահապատ թնդանօթակիրը։ Այս վերջինը որ բաց ծովի մէջ թնդանօթաձգութեան փորձերէ կը դառնար, նաւահանգիստին մէջ կեցած էր եւ ինքզինքը պիտի պաշտպանէր երկու ընդծովեայ չոգենաւերու յարձակումին դէմ՝ որոնք որոչեալ ժամու մը դուրս պիտի ելլէին նաւարանէն։ Յարձակում կրելիք նաւ մը պէտք է երկու հարիւր մեթրէ աւելի հեռուէն նշմարէ ընդծովեայ չոգենաւերը, այն ատեն կրնայ արագաձգութեան թնդանօթներով ռումբի անձրեւ մը տեղացնել անոնց վրայ, բայց ընդծովեայ չոգենաւը եթէ երկու հարիւր մեթրէն աւելի կարենայ մօտենալ, յարձակում կրելիք նաւը թորփիլով զարնուած կը նկատուի։ Ֆրանսէ ու Թրիթոն նոյն նպատակով ելան նաւարանէն։ Հակառակ Լա Կրըմասի ձեռք առած զգուշական միջոցներուն, վասն զի պահակներ կը հսկէին, Ֆրանսէ կրցաւ հարիւր մեթր մօտենալ թնդանօթակիրին եւ Թրիթոն ալ քսան մեթր, առանց առաջուընէ զգալու իրենց ներկայութիւնը։

—Իւմպէր ընտանիքին պահանջատէրերուն թիւը կարծուածէն չատ աւելի է։ Ամէն օր սանկ կամ նոր տէրեր երեւան կ'ելլեն. ատոնք մինչեւ հիմա ձայն հանած չէին, որպէս զի իրենց անունն ալ չխառնուի այդ գործին մէջ։ Նախամեծար կը համարին կորսնցնել իրենց դրամը քան թէ պահանջում մը ընելով հարցաքննութեան ենթարկուիլ, բայց հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Լէոէ հանգիստ չի թողուր զանոնք. ամէն օր պաշտօնեաներ կը ղրկուին դատական կողմէն՝ այդ կարգի պահանջատէրերը դտնելու եւ հարցաքննելու։ Պ. Լէոէ որոչած է հաստատել Իւմպէրներուն կողմէ չորթուած դրամներուն ճիշդ գումարը։

—Վերջերս կատարուած հարցաքննութեամբ մը հաստատուեցաւ որ դրամ փոխ տուողները բաւական չատ գիղ մը կը ստանային. օրինակի համար մէկ միլիոնի տեղ կէս միլիոն Ֆր. կը վճարէին, մինչդեռ մէկ միլիոն Ֆր.ի մուրհակ կը ստանային հարիւրին հինգ տոկոսով։ Միւս կողմէ տիկին Իւմպէր յանձն կ'առնէր, փոխ տրուած գումարը վերադարձնելէ եւ դատարկն ետքը, հատուցանել նաեւ այսպէս որոշուած գումար մը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Տեմփս»ի յօդուածը Ֆրանսայի վաճառականութեան վրայ.— Պ. Մարթինոյի մէկ հրատարակութիւնը.— Ֆրանսացի վաճառականը ի՛նչ պէտք է ընէ։

Տեմփս հետեւեալ չահեկան յօդուածը գրած է ֆրանսական վաճառականութեան վրայ.—«Հիմա ֆրանսական վաճառականութիւնը Մարմարայի, Արչիպեղագոսի, Միջերկրականի ու Պարսից ծոցին մէջ, 100 միլիոն ֆրանքի կը հասնի։ Այս թիւը բազմապատկելու համար, ֆրանսացի վաճառականները պէտք է թափանցեն այն ընդհանուր պայմաններուն, ուր կը գտնուին այդ երկիրներուն վաճառականութիւնը։ Շնորհիւ մեր հիւպատոսներուն եռանդին, որոնց տեղեկագիրները կը հրատարակուին առեւտրական պաշտօնաթերթին մէջ, մեր վաճառականները կրնան չատ ճշգրիտ գաղափար մը կազմել անոնց ուսումնասիրութեան վրայ։ Սակայն աւելի դիւրացած է այսօր, շնորհիւ Պ. Մարթինոյի հրատարակած մէկ գրքին, ուր ամփոփուած են տարասահման ֆրանսական ներկայացուցիչներուն դիտողութիւնները այդ երկիրներուն վաճառականութեան վրայ։ Այդ դիտողութիւնները քանի մը տողի մէջ կարելի է ամփոփել. պէտք է յաճախորդին հայթայթել այնպիսի ապրանք մը որ հաճելի ըլլայ անոր, ո՛չ թէ գործարանատէրին. նաեւ կարելի եղածին չափ ժամանակ տալ, հիմնականէ աւելի թեթեւ առեւտրական չրջան պաչտօնեաներ ղրկել, երկեւն աւելի երկար վարկեր բանալ, վաճառքի առաքումները եւ ծրարումները աւելի կոկմաւորել, որպէս զի ապրանքները չաւրուին եւ յապաղում տեղի չունենան, եւ անկարեւոր համարուած նաւահանգիստները այցելել։ Որքան ալ կարեւոր ըլլան այս դիտողութիւնները ի մասին Արեւելքի վաճառականութեան ընդհանուր պայմաններուն, եւ ակնկալուած յաջողութիւնը, դարձեալ անբաւական են։ Մեր վաճառականները նաեւ իրազեկ պէտք է ըլլան այն ապրանքներուն, որոնց վրայ ամէնէն աւելի գործ կրնան ընել այս ինչ կամ այն ինչ երկրին մէջ։ Մեր հիւպատոսներուն տեղեկագիրները այս մասին ալ թանկագին տեղեկութիւններ կը հաղորդեն, բայց անոնց վրայ հիմնուելով չէ կարելի վստահ ըլլալ թէ այսինչ կամ այնինչ ապրանքը կրնայ ծախուիլ հոն։ Պ. Մարթինօ աչքին առջեւ ունենալով մեր հիւպատոսներուն, Կ. Պոլսոյ եւ Իզմիրի ֆրանս. Առեւտրական Սենեակներու պաշտօնական տեղեկագիրները եւ ուրիշ մասնաւոր աշխատութիւններ, բաղդատական մէկ ցուցակը պատրաստած է Արեւելքէն Ֆրանսա եղած ներածումներուն եւ Ֆրանսայէն Արեւելք արտածուած ապրանքներուն։ Պ. Մարթինօ իր գրքին մէջ նաեւ ցոյց կու տայ այն ապրանքները, որոնք աւելի կամ նուազ մրցակցութեան ենթարկուած են, ի վեր կը հանէ 1900ի եւ անկէ առաջի տարիներուն առեւտրական չարժման կարեւորութիւնը։ Կարդ մը վաճառքներու համար առեւտրական չարժումը սկսած է 1867էն ի վեր։ Պ. Մարթինոյի գրքին մէջ նչանակուած են նաեւ թէ ֆրանսական, օսմանեան եւ ուրիշ տէրութեանց չոգենաւերը ի՛նչ համեմատութեամբ ապրանք փոխադրած են։ Ասոնք թանկագին տեղեկութիւններ են, որոնցմէ կրնան օգտուիլ Ֆրանսացի վաճառականները։»

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Յառաջիկայ երեսփոխանական ընտրութիւնները.—Կուսակցութեանց վիճակը.— Ո՞վ պիտի կազմէ դահլիճը.—Առեւտրական տօղենաւերը։

Քանի մը ամիսէն Յունաստան նոր Երեսփ. Ժողով մը պիտի ընտրէ, բայց ընտրական պայքարը հիմակուընէ սկսած է մամուլին մէջ։ Հելլէն ժողովուրդին քաղաքական ըմբռնումները դեռ չատ յետամնաց են, որով երեսփոխանական քուէարկութիւնը մեծ չահեկանութիւն մը չունի. բայց մէկ քանիներէ, միեւնոյն երեսփոխաններն են որ պաչտօնի գլուխ պիտի անցնին, հելլենական անվերջ ճառամարտութեան օրօրելու համար գլուխնին։ Մասնախումբերու գործն է ընտրելիներու ցանկեր պատրաստել, իրաւախոհութեամբ կարգադրելով ամէն ինչ. նոյն իսկ ի հարկին, քուէները կը գնուին, աւելի կամ նուազ բացայայտ կերպով։ Միայն կուսակցութեանց խումբերը քիչ մը կարեւորութիւն ունին խորհրդարանին մէջ։ Կուսակցութիւն կոչուածը աղատական կամ պահպանողական գաղափարներ ունեցող մարդոցմէ չէ կազմուած. քաղաքական գոյն չկայ Յունաստանի մէջ. ամէն ինչ կը համդչի անձնական կամ դրամական խնդիրներու վրայ. հետեւաբար ամէնէն անսկզբնական միացումները առաջ կու գան. ամէնէն չատ գինը բարձրացնողին կ'իյնայ վերջին խօսքը։ Այս պայմաններուն մէջ, չէ կարելի խելքի մօտ գուշակութիւններ ընել։ Պ. Թէոթոքիսի մեծամասնութիւնը պիտի կրնայ իր ուժերը պահել եւ իր պետը իշխանութեան գլուխ անցընել։ Պ. Տէլիեանիս, խորհրդարանական պայքարներու այն ախոյեանը, պիտի կրնայ օգտուիլ Պ. Թէոթոքիսի դէմ մղուած ընտրական պայքարէն, ընդդիմադիր կուսակցութիւնը զօրացնելու եւ իր նախարարութիւնը պաչտօնի գլուխ անցընելու։ Վերջապէս Պ. Զայիմիսի կուսակցութիւնը երկու հակառակորդներուն միջեւ պիտի սողսկի, եւ պաշտօնի վրայ պիտի մնա՞յ իբր առժամեայ կառավարութիւն մը խորհրդարանին ամէնէն զօրաւոր երկու կուսակցութեանց մէջ։ Այս երեք ենթադրութիւններն ալ հաւասարապէս հաւանական են։ Չորրորդ ենթադրութիւն մըն ալ կայ, եթէ վերոյիշեալ երեք կուսակցութիւնները զիրար հակակչռեն Խորհրդարանին մէջ, Թերեւս Եորկիոս Թագաւորը դահլիճը կազմելու գործը յանձնէ Պ. Տէլիեանիսի, որ երկրորդական կուսակցութեան մը պետն է կամ թէ Պ. Մավրոկորտաթոյի, եթէ երբեք իրաւ է որ այս վերջինը իր դեսպանական պաշտօնէն պիտի հրաժարի, գործօն քաղաքականութեան մէջ մտնելու համար։ Երկրին համար աւելի օգտակար պիտի ըլլար գործօն նախարարութեան մը կազմութիւնը։ Նախարարապետ Պ. Զայիմիս լուրջ աշխատաւոր մըն է. այդ յատկութիւնը գլխաւոր թերութիւն մը նկատուած է Յունաստանի մէջ եւ արդէն կ'ըլլայ որ Պ. Զայիմիս կուսակցապետ ըլլայ, սակայն միւս կողմէ, այդ յատկութիւնը նպաստաւոր կ'ըլլայ երկրին չահերուն։ Պ. Զայիմիսի պէս նախարարապետի մը վարչութեան տակ, յոյս կայ որ Նոր Երեսփ. Ժողովը դարմանէ երկրին տնտեսական վէրքերը եւ խորհի վարչական վերակազմութեան վրայ, որուն այնքան պէտք ունի երկիրը։ Պ. Զայիմիս արդէն իսկ կատարած է խաղաղարարի դերը եւ երկու անգամ, իշխանութեան գլուխ անցած է, փափուկ պարագաներու մէջ։ Պատերազմէն առաջ եղած բարոյական եւ ֆիզիքական կացութեան դարման տարած է, եւ նոյն իբրեւ միջազգային կոմսին նորէն ձեռքը առած է կառավարութեան ղեկը։

—Աթէնքի լրագիրները կ'ըսեն թէ անգլիացի դրամատէրներու խումբ մը առաջարկեր է քաջալերել Յունաստանի առեւտրական նաւագնացութիւնը, փոխատուութիւններ ընելով հելլէն նաւատէրերուն՝ հարիւրին վեց տոկոսով, մինչդեռ հիմակուան փոխատուները հարիւրին 8–8½ տոկոս կ'առնեն, բաց ի ուրիշ չահերէ։ Անգլիացի դրամատէրները իրենց այդ մտադրութիւնը հաղորդեր են Լոնտոնի հելլէն դեսպան Պ. Մէթաքսայի, խնդրելով նաեւ որ զիրենք յարաբերութեան մէջ դնէ հելլէն նաւատէրերու հետ։ Պ. Մէթաքսա այդ առթիւ ընդարձակ յիշատակագիր մը ղրկեր է Յունաստանի ծովային նախարարութեան։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ռուսիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Մ. Նահանգաց դեսպանը, առաջին թարգմանը, ամերիկացի մեծահարուստ Պ. Ճէյմս Հէնրի Սմիթ, կինը ու աղջիկները որոնք Մարկրիթ զբօսանաւով Կ. Պոլիս եկած են, պէլճիքական դեսպանը, առաջին թարգմանը, Պուքրէչի պէլճիքական դեսպանը ու կինը, Ռումանիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Գերմանիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը ու պահակազօրին սպաներէն մէկը, պալկարական գործակատարը եւ դեսպանատուներէն յանձնարարուած տասներկու հիւրեր. նաեւ Գերմանիոյ դեսպանատան պահակազօրին նաւաստիներէն քանիերք հոգի որոնք հիւրանոցին առջեւի բարձրաւանդակին վրայ կեցած էին։ Ներկաներէն ոմանք սեղանակալ էին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ.—«Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, արձակուրդով եւ ժամանակ կերպով Ռուսիա ուղեւորելուն առթիւ, երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ չնորհուած տրտնութեամբ, պատիւ ունեցաւ ոչ-պաչտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ տարեդարձին առթիւ Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ, երէկ, ամերիկեան դեսպանատան Թարապիոյ ամառանոցը գնաց եւ Վեհ. Սուլթանին կողմէ չնորհաւորական այցելութիւն տուաւ դեսպանին։ Բ. Դրան կողմէ ալ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները նոյն դեսպանատունը երթալով, չնորհաւորական այցելութիւն տուին։

—Ամերիկեան դեսպանատան մէջ, երէկ իրիկուն, հացկերոյթ ու պարահանդէս տրուեցաւ։

—Կ. Պոլսոյ ամերիկեան գաղթականութեան անդամները եւ Պ. Ճէյմս Հէնրի Սմիթ, որ Կ. Պոլիս կը գտնուի, Թարապիա երթալով չնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպանին։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ, որ արձակուրդ առած է, վաղը, Օտեսա պիտի ուղեւորի դեսպանատան Քուպանեց պահակնաւով։

—Պարսից դեսպան իշխան Միրզա Րիզա խան Ռուսիոյ դեսպանին յանձնեց անմահակներու ընչատուփ մը զոր Պարսից Շահը նուիրած է՝ Պ. Զինովիէվի յաւելխանին իբրեւ յիշատակ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան որ արձակուրդով Բարիզ ուղեւորեցաւ, տասնըհինգ օրէն Կ. Պոլիս կը դառնայ։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ.—Երէկ ալ Կ. Պոլսոյ մէջ ժանտախտէ որ եւ է դէպք չպատահեցաւ։ Սէրվի-Պրունի մաքրանոցին մէջ դարմանուող երեք վարակեալներուն վիճակը գոհացուցիչ բարւոքած է։ Ինչպէս ծանուցեցինք, ատոնց վիճակը ամէն օր կը տեղեկագրուի առողջապահական վարչութեան։

—Զեռնամս պաչտօնարանը նկատելով որ թաղապետական չրջաններու առողջապահական քննիչները անբաւական պիտի գան, որոչեց, ինչպէս անցեալ տարուան

ժանտախտին առէնը եղած էր, որոնց առողջապահական երկու մարմիններ կազմել որոնք Թաղապետական բոլոր շրջանակները այցելելով, առողջապահական հարկ եղած գործողութիւնները պիտի գիւղունեն Թաղապետութեանց պաշտօնեաներուն. Նաեւ իրենց ամէն օրուան տեսածները միշտ պիտի տեղեկագրեն քաղաքապետութեան մէջ կազմուած հանրային առողջապահական յանձնաժողովին։ Այդ առողջապահական մարմիններէն մէկը կը գտնուի Ֆանօ փաշայի նախագահութեանը տակ. անդամներն են Բերայի Թաղապետութեան բժիշկներէն Ըէմզի Էօմէր ու Հիքմէթ Համտի պէյերը, որոնց պիտի ընկերանայ ոստիկանութեան նախապարութեան քննիչներէն Նիազի պէյ։ Երկրորդը՝ Բերայի Թաղապետութեան բժիշկներէն Ահմէտ Րէֆէթ, Բիլալէտիս ու Սամուէլ էֆէնդիները։ Այս երկրորդը միայն Պէշիկթաշի ու Բերայի Թաղապետական շրջանակները պիտի այցելէ։ Հանրային առողջապահական յանձնաժողովը այդ քննիչներուն տեղեկագիրները նկատողութեան պիտի առնէ եւ հարկ եղած հրահանգը պիտի տայ Թաղապետական շրջանակներուն։ Զինուորական վարժարաններու ընդհանուր վերատեսչութեան կողմէ կարգուած առողջապահական քննիչներն ալ Թաղապետական շրջանակները այցելելով ամէն օր պիտի տեղեկագրեն իրենց տեսածները։ Քաղաքային բժշկական Խորհուրդը, նկատողութեան առնելով այդ տեղեկագիրները, իր որոշումները պիտի մատուցանէ նոյն վերատեսչութեան որ ներքին գործոց նախարարութեան միջոցաւ պիտի հաղորդէ քաղաքապետութեան։ Ձեռնհաս պաշտօնէութիւնը ուրիշ որոշում մըն ալ տուաւ. տեղ մը երբ կասկածելի հիւանդութիւն մը ծագի, հանրային առողջապահական յանձնաժողովին անդամներէն մէկը եւ առողջապահական Խորհուրդին կողմէ նոյն յանձնաժողովին անդամ կարգուած տոքթ. Զիթերէր ու Սթէքուլիս քննութիւն կատարելով հարկ եղածը պիտի ընեն։ Սէրվի Պրունի մաքրանոցին մէջ ալ ամէն տեսակ պատրաստութիւններ տեսնուած են, հիւանդներ դարմանելու համար։ Այդ տեղին հիւանդանոցին մասնաւոր բժիշկ մը եւ միքրոպաբան մըն ալ կարգուած են։

—Առողջապահական Խորհուրդը մասնաւոր պաշտօնեայ մը ղրկեց Թուզլա՝ մաքրանոցին ու նաւամատոյցին նորոգութեանը հսկելու եւ պէտքերը հոգալու։ Նոյն մաքրանոցը նաեւ ապանեխման գործիք մը ղրկուեցաւ՝ նաւային երեք սպասներով։

—Յունաստան հինգ օրուան բարձրացուց Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ սահմանած քարանթինան։

—Ռումանիա տասը օրուան քարանթինա հաստատած ըլլալով, Կ. Պոլսոյ ու Քէօսթէնճէի միջեւ ռումանական շոգենաւերու երթեւեկութիւնը դադրեցաւ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ, չորեքշաբթի, ժանտախտէ մահացու դէպք մը պատահեր է եւ Թուխի մէջ ալ մէկ դէպք։

ԴԱՅՍԸՐԻԻ ԿԱՊԵՐՏՆԵՐԸ.— Եպարքոսական պաշտօնագիր մը ծանոյց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, տեղեկագրել թէ Դայսէրիի մէջ պատրաստուած կապերտները ու գորգերը բարւոքելու համար ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնելու է։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն ծանուցուեցաւ նահանգները որպէս զի ամառուան արձակուրդէն ետքը սկսին երկրորդական քսան վարժարաններու մէջ հաստատուած արհեստագործութեան ու երկրագործութեան դասերը։ Այդ առթիւ ըլլալիք ծախքերուն եւ գնուելիք գործիքներուն համար հարկ եղած գումարին փոխարէնը որոշուած ըլլալով, նշանակուած է ներկայ տարուան ելմտացոյցին մէջ։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Ներքին գործոց նախարարութիւնը թէ՛ բոլոր նահանգները եւ թէ Կ. Պոլսոյ ամէն կողմերը կրկին անգամ ծանոյց թէ մարդահամարի տոմարներուն մէջ չարձանագրուած դէպքերու համար՝ ծնունդ, ամուսնութիւն, մահ եւ այլն, սահմանուած հինգ ամսուան պայմանաժամը թէեւ աւարտած է, սակայն կայս. Իրատէի մը համաձայն նորէն վեց ամիս պայմանաժամ տրուած է. այդ միջոցին առանց տուգանքի պիտի կատարուին յիշեալ արձանագրութիւնները։

ՕՍՄ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ տարեկան քննութիւնները, այսօր, սկսան։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ կառավարիչը ծանոյց Բ. Դրան թէ Հալէպի մետրապոլիտ Տ. Բիբիլոս Հաճա յոյն կաթոլիկ Մելքիթներու Պատրիարք ընտրուած է։

ԿԻՊՐՈՍԷՆ կը գրեն թէ կղզին առեւտրական անկեալ վիճակը վերջին մէկ քանի տարիներուն աւելի սաստկացած է։ Բնակիչներէն շատերը, մանաւանդ բարեկեցիկ դասը, պարտաւորուած են օտար երկիրներ գաղթել։ Հունձքերն ալ այս տարի լաւ չըլլալով, յոռի կացութիւնը հետզհետէ կը սաստկանայ։ Կղզին վարչական Խորհուրդին մէջ այդ վիճակը նկատողութեան առնելով առաջարկուեր է հանրօգուտ շինութեանց ձեռնարկել, գաղթումին առաջքը առնելու համար։ Խորհուրդը որոշեր է հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մէջ գտնուող վաճառական Թիթոս էֆ.ի վաճառատունէն, կ'ըսէ Իգտամ, աւրուած գեղեր գտնուելով, Թիթոս էֆ. ինը ոսկիի տուգանքի դատապարտուեր է քաղաքային բժշկական Խորհուրդին որոշումով. նաեւ ծանուցուեցաւ անոր թէ մինչեւ տասը օր այդ տուգանքը եթէ չվճարէ, վաճառատունը պիտի փակուի։

• ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ նախարարապետ Միրզա Ալի Ասկար խան հարիւր ոսկի նուիրեց Կ. Պոլսոյ Տէպիւթանը Իրանեան պարսկական վարժարանին համար։ Դեսպան Իսլամ Միրզա Րիզա խան այդ վարժարանը աւելի բարեկարգելով արհեստագիտական դասեր ալ պիտի աւելցնէ. այդ նպատակով հանգանակութիւն կը կատարուի։ Նախարարապետին տուած գումարով հանգանակութեան գումարը 250 ոսկիի հասած է։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պառոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն արձակուրդ առած ըլլալով, չորեքշաբթի Պէրլին պիտի ուղեւորի Արեւելեան Ճեպընթացով։

ԲԱՄՊԱԿԻ գինը բարձրացաւ եւրոպական հրապարակներու վրայ։ Ամերիկայի բամպակ արտադրող վայրերը, վերջերս, օգտակար անձրեւներ տեղացեր են։

«ՄԻՍՍՈՒՐԻ» զրահաւորին բոլոր փորձերը աւարտած ըլլալով, քիչ օրէն Ճէնովայէն ճամբայ կ'ելլէ, Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանելու համար։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Կակուղ ու սպիտակ ցորենի գինները թէեւ անփոփոխ են, սակայն խառն ցորենի վար տեսակին գինները ինկան, իսկ կարծր ցորենի գինները քիչ մը բարձրացան։ Վերջին գիներն են սպիտակ ցորեն, տեսակին համաձայն, 9–12 ղրուշ լիպրայէն վար եւ կարծր ցորեն՝ 36 փարա։ Անցեալ օրը եւ երէկ Անատոլուէն 20,000 քիլէ ցորեն բերուեցան Կ. Պոլիս։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը որոշեց Կ. Պոլսոյ յունական եկեղեցիներուն մէջ շըրջաբերական մը կարդալ տալ՝ հրաւիրելով ժողովուրդը որ իրենց տղաքը օտար վարժարաններ չղրկեն։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 1ին Պոլսոյ Չէնպէրլի Թաշի մօտերը տուն մը բըռնկեցաւ, բայց ժամանակին իմացուելով կարելի եղաւ առաջքը առնել։ Հրդեհը առաջ եկած էր լամպարի մը շրջելէն։

—Երէկ գիշեր Էյուպ Զալթիէլի կողմը Նիսիմ անունով դերձակի մը խանութը բըռնկեցաւ, բայց շուտով մարեցին։ Իգտամ կ'իմանայ թէ այդ հրդեհը դիտմամբ ձըգուած է։

ԷՏԻՐՆԷԻ մէջ Սալիհա անունով կին մը հարիւր հինգ ոսկի շահեր է՝ Իզմիրի Համիտիէ վարժարանին վիճակահանութենէն, սակայն ուրախութենէն հիւանդացեր է։

ՍԺԱՆ ՄԻՍԻՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ.—Գումգաբուի Ահմէտ Տաղը Թաղը բնակող Պետրոս անունով բանակիր մը, անցեալ օրը, շրջուն մսավաճառէ միս առաւ ու եփելով ընտանիքին հետ կերաւ. քիչ վերջը այր ու կին սկսան սաստիկ խիթեր զգալ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով իսկոյն բժիշկ բերել տուաւ եւ Պետրոսը ու կինը ազատեց անխուսափելի մահէ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Ծանուցեցաւ թէ Բերայի Թագսիմի կողմը Նիքոլա Մարգովիչի տունէն բաւական դրամ գողցուած է։ Մոնիդէօռ կ'ըսէ թէ ոստիկանութիւնը ձերբակալեր է նոյն տունը բնակող Թագուհի անունով կին մը։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Սկիւտարի վանքին այգին բնակող դարբին մը՝ Ստեփան, երէկ, ինքզինքը տան ջրհորը նետելով անձնասպան եղաւ։ Բոյրը տեսնելով որ Ստեփանի կօշիկները ջրհորին մօտ դրուած են, իմաց տուաւ ոստիկանութեան. Դիակը հանուելով բժշկական քննութեան ենթարկուեցաւ ու թաղումը արտօնուեցաւ։ Ստեփան հիւանդոտ ու չքաւոր էր, ուստի իր կեանքին վերջ տալէ զատ ուրիշ միջոց չէր գտած։

ՍԹԻԷՆ ԿԻՃԷՍԻ (Յովհաննու Կարապետի տօնը) առթիւ, վաղը, Գալէնտէրի գեօտարան–պարտէզին մէջ գիշերային շքեղ հանդէս մը պիտի տրուի։ Այժմէն պատրաստութիւններ կը տեսնուին, հրապուրիչ ընծայելու համար այդ հանդէսը։ Պարտէզը պիտի զրօշազարդուի եւ լուսավառութիւններ պիտի կատարուին։ Նուագախումբը ընտիր կտորներ պիտի նուագէ։

ԿԸՂԾ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ շատ մը յոռի արդիւնքներ տուաւ, որոնց ամէնէն վտանգաւորն ու տխուրն է ջղային հիւանդութիւնը: Այսօր ամէն մարդ՝ տարբեր ձեւերու տակ՝ ենթակայ է ջղային հիւանդութեանց ո եւ է տեսակին. փաբրիկազմ կիներ մանաւանդ՝ բնաւ ողջ չեն մնար։ Դիւրագրգռութիւն, անքնութիւն, կէս գլխու ցաւ, սրտի փախխառում, մարսելք, քնարրխկութիւն, իսթէրի, սիաքիք եւն. եւն. արդիւնք են ջղային հիւանդութեանց, զորս հիմնապէս եւ ապահով կը բուժէ ՎԱԼԼԻՐԵԱՆԱԹ ՏԸ ԲԻԻՐՈ անունով դեղը, որ կը ծախուի ամէն տեղ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտքի բաժնեթերթերուն թէ, 1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. Հրովարտակին Ե·րդ յօդուածին 5րդ հատուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն ամէն կտրօնները, որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամէն վեց տարի ետքը։ Հետեւաբար 1896 սեպտ. 1/13ի 26 թիւ կտրօնները, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 31/13 սեպտ. 1902, Հանրային Պարտքի Վարչութեան պիտի մնայ։ 1—10

* * *

Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% Բրիորիդէ պարտաթղթերէն ունեցողներուն թէ 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. Հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նըկատուին այն բոլոր կտրոնները որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին աւարտէն մինչեւ վեց տարի վերջը։ Հետեւաբար նոյն պարտաթղթերուն 1896 սեպտ. 1/13ի 12 թիւ կտրոնները եթէ մինչեւ 31/13 սեպտ. 1902 գանձուած չըլլան, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։

18/1 Յուլիս 1902 1—10

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նորաշնակ Տ. Արիստակէս եպիսկոպոս Վանքեան, Պատրիարքութեան հեռագրած է թէ հինգշաբթի օր Տրապիզոնէն հասեր է եւ թէ իր հետ գտնուած Ս. Միւռոնը Բաքէի Մինիէրեի շոգենաւը դրած է, ու հաւանաբար վաղը կը հասնի մայրաքաղաքս։

—Մայրաքաղաքիս Պարսից նախկին դեսպան Մահմուտ խան Քիրմանեան շնորհակալութեան քարտ մը ղրկեր է Ս. Պատրիարքին, Ն. Սրբազնութեան շնորհաւորութեանց ի պատասխան։

—Ճարտարապետ Գրիգոր էֆ. Մելիտոսեան հեռագրած է Պատրիարքարանի թէ ամսոյս 20ին ճամբայ ելեր է Պոլիս դառնալու համար։ Սանասարեան վարժարանի շէնքը Խարբերդի մէջ կառուցանելու մասին տակաւին որ եւ է նամակ չէ հասած Ս. Պատրիարքին։

—Ղալաթիոյ մատենադարանի գիրքերը կարգի դնելու համար Իզմիրեանց Յանձնաժողովը որ եւ է գումար չէ յանձնած ոչ ոքի, ինչպէս կը տեղեկացնեն մեզ Իզմիրեանց Յանձնաժողովէն։ Արդէն ասկէ առաջ Արեւելքի մէջ գրած էինք թէ մատենադարանին գիրքերը կարգի դնելու գործը Արմաշի Դպրեվանքի վարդապետներուն յատկապէս յանձնարարուած էր։ Ս. Պատրիարքին կարգադրութեամբ, Տ. Բարգէն վարդապետ եւ Տ. Գրիգոր վրդպ. Պալաքեան, ինչպէս նաեւ Յանձնաժողովի քարտուղար Նշան էֆ. Փափազեան բաւական կարգի բերած էին մատենադարանը։ Սակայն այս գործին համար որ եւ է գումար չէ յանձնուեր մինչեւ հիմա։

—Բարիզէն մեզի գրուած նամակ մը կը տեղեկացնէ թէ Նիկոմիդիոյ Օվաճըգ գիւղէն Պ. Նշան Մելքոնեան, որ քանի մը տարիէ ի վեր Բարիզի առեւտրական վարժարանի դասախօսութեանց կը հետեւէր, շրջանաւարտ ըլլալով իր վկայագիրը ստացեր է։ Պ. Մելքոնեան քիչ օրէն Լիոն կը մեկնի, մնալով կերպասներու վըրայ ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։

—Պ. Մանթաշով Բարիզ ժամաներ է քանի մը օր առաջ։ Եւրոպայի հոգեւոր հովիւ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս ալ Բարիզ գացած է, այս օրերս կատարելու համար նոր կառուցանելի եկեղեցւոյն հիմնարկէքը։

—Երուսաղէմի Ամէն. Ս. Պատրիարք Հայրը մտադիր է, յառաջիկայ Վարդավառի տօնին, կուսակրօն քահանայութեան կոչել ութը աւագ սարկաւագներ՝ որոնց պիտի յաջորդեն ներկայ հրամանաւ սարկաւագները։

—Խասգիւղի Գալֆաեան աղջկանց որբանոցին խնամակալ Թէլեան եւ Խաչատուրեան էֆէնտիներու բրած դիմումին վրայ, Վսեմ. Սաբիկ էֆ. Ռէնձեան խոստացեր է որբանոցին հարկ եղած տարեկան փայտը նուիրել։

—Ուսուցչական ընկերներու կրկին քննիչ յանձնաժողովները հրաւիրուած են յառաջիկայ շաբթու նիստ գումարելու։

—Ս. Սահակ հայրապետի դամբարանին շինութեան ծախքը հոգալ խոստացած է բարերար անձ մը, որ չուզեր իր անունը յայտնել։ Այդ անձը Գէորգ եպիսկոպոսէն տեղեկութիւն ուզած է թէ այդ շինութիւնը ո՛րքան գումարի մը կը կարօտի եւ թէ շինուելիք մասերը որո՞նք են։ Տ. Գէորգ եպիսկ. Պատրիարքարանէն ստացած է այդ շինութեան վերաբերեալ տեղեկագիրը, նոյն անձին հաղորդելու համար։

—Մայր եկեղեցւոյ նորոգութեան ամբողջ ծախքը հոգալ խոստացեր է ծանօթ բարերար մը, որ նախկին Թաղեցի մըն է։ Ճարտարապետ Մելիտոսեան էֆ.ի կը սպասուի նորոգութեան ծախքը ճշդելու համար։

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

(Մեր թղթակցեն)

Բագուից գրում են.— Վերջերս սիրողների երկու խումբ երկու ներկայացում տուեց, որոնք մեծ աջողութիւն ունեցան։ Առաջինը Շիրվանզադէի Նեգիճէ, իսկ երկրորդը՝ Աղդիւնաւոր պատժօն։ Աւելի աջող էր առաջին ներկայացումը, որին մասնակցում էր եւ դերասան Աբէլեանը։ Աւելի աչքի էին ընկնում տիկին Իսրայէլեան (Նեգիճէ) եւ, ի հարկէ, Աբէլեան (Նեգիճէի ամուսինը)։ Հասարակական ժողովարանի ընդարձակ դահլիճը լիքն էր ընտիր հասարակութեամբ. մուտքը մօտ 800 րուբլի էր։ Երկրորդ ներկայացումը տեղի ունեցաւ Թաղիեւի թատրօնում։ Թատրոնը լիքն էր. մուտքը մօտ 1000 րուբլի։ Խաղը ընդհանրապէս լաւ էր, միայն մի մեծ պակասութիւն աչքի էր ընկնում եւ ականջ ծակում, այն էր, որ մասնակցողները բոլորը, առանց բացառութեան, հայերէն լեզուին չէին տիրապետում։ Ներկայացման մասնակցում էր Տիկին Հրաչեան, բայց... անխօս, նոյնպէս եւ Տիկին Կրասիլնիկեան եւ Պ. Խաչիկեան աղոթքի եւ ծառայի համարեա անխօս դերերում։ Տիկին Հրաչեային հասարակութիւնը ընդունեց բուռն ծափահարութիւններով եւ մի շքեղ փունջ տուեց։ Հասարակութեան մեծ մասը փափաքում էր տեսնել տիկնոջ մի մեծ դերում եւ ոչ թէ անխօս ալախնի, որ ի դէպս իր լաւ խաղով ուշադրութիւն էր գրաւում։ Ներկայացման ռէժիսոր էր Տիկին Հրաչեան։ Ինչպէս առաջին, նոյնպէս եւ երկրորդ սիրողների խումբերը առաջիկայ սեզոնին մտադիր են մի քանի ներկայացում տալ։

—Թիֆլիսի Հայոց դրամատիքական թատերախումբը արդէն սկսել է պայմաններ կապել հայ դերասանների հետ, առաջիկայ թատրոնական սեզոնի համար Թիֆլիսում թատերախումբ կազմակերպելու նպատակով։ Դերասաններից եւ դերասանուհիներից մի քանիսի հետ պայմանները արդէն վերջացած են։ Համաձայն այդ պայմանների՝ նրանք պէտք է մասնակցեն ներկայացումներին սեպտեմբերի 15-ից մինչեւ յունվարի 1։

—Թելաւից գրում են թէ վերջերս Ծաղկազարդի տօնի օրը, Ծինանդալ գիւղում մի քանի վրացիներ, առաւօտեան ժամերգութեան ժամանակ, դրսից կողպում են Հայոց եկեղեցու դուռը եւ աղօթողներին քահանայի հետ ամբողջ մի ժամ բանտարկված պահում։ Նրանք հեռանում են։ Բանտարկված երկսեռ բազմութիւնը ճարահատեալ, եկեղեցու փոքրիկ պատուհանից իջնում է մի երախայի, որի միջոցով գալիս են մարդիկ եւ ազատում նրանց։ Ասում են, որ այդ դէպքի առիթով գիւղի տանուտէրը ոչ արձանագրութիւն է կազմել եւ ոչ իշխանութեանը հաղորդել։

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆՔ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

(26րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ, 1901—1902)

Յունիս 24—Յուլիս 2

ԾԱՆՕԹ.— 1. Ե–Դ=Ամպաք եւ Երիցագոյնք, Դ=Երէցք, Բ=Կրտսերք, Ա=Կրտսերագոյնք, Եր.=Երախայք։

2. Աստղանիշ կրող ճիւղերուն քննութիւնք կէս օրէ վերջ տեղի կ'ունենան։

3. Քննութիւնք առաւօտուն կը սկսին ժամ 1½ին եւ կէս օրէ վերջ ժամ 6½ին (Ը. Թ.)։

4. Գծագրական, գեղագրական եւ ձեռական աշխատութիւնք, ինչպէս նաեւ Ա. Վեցամսեայ գրաւոր քննութեանց չարագրութիւնք տես դրուած են։

ԿԱՐԳԱՑՈՅՑ

Երկուշաբթի, Յունիս 24.— Ե-Դ. ընդհ. Պատմութիւն, *Բնալուծութիւն.— Գ. Օսմ. աշխարհագրութիւն (Թուրքերէն լեզուաւ), *Աշխ. Եւրոպիոյ.— Բ. Օսմաներէն, *Կրօնագիտութիւն.— Ա. *Բացատրութիւն ընթերց. եւ Արտասանութիւն.—Եր., Գաղղիերէն, *Պատմ. երեւելի անձանց։

Երեքշաբթի, Յունիս 25.— Ե-Դ. Տընտեսական Աշխարհագրութիւն, *Գաղղիերէն, հանգերձ պատմութեամբ Գաղ. մատենագրութեան.— Գ.-Գաղղիերէն, *Բընագիտութիւն.— Բ. Թուաբանութիւն, *Գրահաշիւ,— Ա. Օսմաներէն, *Աշխարհագրութիւն.— Եր., Կրօնագիտութիւն։

Չորեքշաբթի, Յունիս 26.— Ե-Դ. Բընագիտութիւն, *Գծագր. Երկրաչափութիւն եւ Տիեզերագրութիւն.— Գ. Դրագիտութիւն եւ Հայ. Դրաբար.—*Պատմութիւն.— Բ. Անգղ.-Գերմ., *Հայերէն գրաբար.— Ա. Պատմութիւն, *Թուաբանութիւն.— Եր., Թուաբանութիւն։

Հինգշաբթի, Յունիս 27.— Ե-Դ, Պատմ. Քաղաքակրթութեան (գաղ. լեզուաւ), Տրամաբանութիւն (գաղղ. լեզուաւ).—Գ. Օսմաներէն, Տնտեսական Թուաբանութիւն.— Բ. Տարերք Բնակ. գիտութեանց, *Աշխարհագրութիւն.— Ա. Պատմ. Նոր Կտակարանի, Հայերէն.— Եր., երկրաչափական Դիտողք։

Ուրբաթ, Յունիս 28.— Ե-Դ, Հին Յունարէն, Կենդանաբանութիւն *Տոմարակալութիւն վաճառականական թղթակցութեամբ (գաղղ. լեզուաւ), *Օսմաներէն՝ Արաբերէնի եւ Պարսկերէնի տարերքով.— Գ. Օսմ. Պատմութիւն (Թուրք լեզուաւ), *Բնալուծութիւն եւ Կենդանաբանութիւն.— Բ. Գաղղիերէն, *Բացատր. Ընթերց. եւ Արտասանութիւն.— Ա. Տարերք Բնակ. Գիտութեանց, *Երկրաչափութիւն.— Եր. Հայերէն։

Շաբաթ, Յունիս 29.— Ե-Դ, Անգղիերէն Գերմաներէն, Առողջաբանութիւն, Հայերէն՝ Մատենագրութիւն — Գ. Անգլիերէն գերմաներէն, *գրահաշիւ եւ Երկրաչափութիւն.—Բ. Պատմութիւն, *Երկրաչափութիւն.— Ա. Գաղղիերէն — Եր., Պատ. Հին Կտակարանի, *Աշխարհագրական ծանօթութիւնք։

Կիրակի, Յունիս 30.— Ընդհանուր՝ Մարմնամարզք, *Ճարտարութեանց Ընթերցում եւ *Արտասանութիւնք, *Երգք։

Երկուշաբթի, Յուլիս 1.— Ե-Դ, *Բարոյախօսութիւն։

Երեքշաբթի, Յուլիս 2.— Ե-Դ, *Տընտեսագիտութիւն (Գաղ. լեզուաւ)։

Կը հրաւիրուին յարգանօք Եկեղեցական եւ Աշխարհական Դասերէ բարեկամք կրթութեան, ծնողք, խնամակալք, ուսուցիչք, ներկայ ըլլալ հարցաքննութեանց, ի քաջալերութիւն մեզ եւ ուսանողաց։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ռ. Յ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Իսկիւտար, 20 Յունիս, 1902

ՕՐԻԺԻՆԱԼ ԲԻԼՃԻԷՐ ՊԻՐ

ԿԷՆՈՍԷՆՇԱՖԹ - ՊՐԱՈՒԷՐԻ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս գարեջուրը ամէն տեղ գնահատուած է իր ախորժելի համին եւ առողջապահիկ յատկութեանց համար։ Առաջին անգամ ըլլալով, ուղղակի Կ. Պոլիս բերուած է Բիլզենէն, ուր լեցուած են շիշերը։ Միակ գործակալն է Տէմէթրաքոբուլօ Եղբարք եւ Ընկ.։

Շիշերուն գինն է

Ամբողջ շիշը	4	ղրուշ
Կէս »	3	»
Մէկ ամսուան, 24 շիշով	92	»
» » 48 »	180	»
» » 72 »	192	»

9—52

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 4 յուլիս.— Իրիկուան տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Էտուարտ Թագաւորը շատ լաւ անցուցած է ամբողջ օրը։ Առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։ Վիրաբուժական գործողութեամբ բացուած վէրքին երեւոյթը՝ աւելի զգալի բարւոքման մը նշանները ցոյց կու տայ։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, երէկ, արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն յայտարարեց թէ Անգլիա միշտ համակրութիւն տածած է Իտալիոյ եւ իտալական շահերու մասին։

ԲՈՒ–ՍԱՅԻՏ.— Այսօր ժանտախտի դէպք մը պատահեցաւ հոս։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի Ծերակոյտը, որ զինուորական երկու տարուան ծառայութեան ծրագրին վրայ կը վիճաբանէր, ընդունեց անոր Բ. յօդուածը։

—Երեսփ. Ժողովին մէջ վիճաբանութիւն կատարուեցաւ Պ. Տընի Քօշէնի հարցապնդմանը վրայ՝ կրօնական միաբանութեանց պատկանող 135 վարժարաններու փակման վերաբերեալ նոր հրամանագրին նկատմամբ։ Նախարարապետ Պ. Քօմպ յայտարարեց թէ Նախարարութիւնը որոշած է խորտակել ամէն ընդդիմութիւն եւ ապահովել քաղաքային ընկերութեան յաղթանակը։ Այդ խօսքերը ընդունուեցան կրկին ծափահարութիւններով՝ ձախակողմէն։ Ժողովը, յետոյ, 218ի դէմ 309 ձայնով որոշեց ամէն կողմ փակցնել նախարարապետին ճառը։ Ժողովը նաեւ 210ի դէմ 330 ձայնով ընդունեց օրակարգ մը, որով կը հաւանի կառավարութեան յայտարարութեանց, եւ անոր հաստատամտութեանը կը վստահի՝ ապահովելու ընկերակցութեանց օրէնքին գործադրութիւնը եւ աշխարհային պետութեան իրաւունքներուն պաշտպանութիւնը։

ՀՌՈՄ.— Բաբրիա կ'ըսէ թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը կարելի է այս տարի այցելութիւն տայ նաեւ Անգլիոյ Թագաւորին եւ Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահին։ Քաբիթալ կ'իմանայ թէ Իտալիոյ Թագաւորը, երեքշաբթի կամ չորեքշաբթի, ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Բեդերպուրկ եւ Ռուսիոյ արքունիքին հիւրը պիտի ըլլայ՝ օր մը Բեդերհոֆի եւ օր մըն ալ Բեդերպուրկի մէջ. պիտի այցելէ նաեւ ռազմափորձերու վայրը։ Նոյն թերթը կ'ըսէ նաեւ թէ Ռուսիոյ կայսրը հոկտեմբերի առաջին կէսին Հռոմ պիտի երթայ՝ փոխադարձ այցելութեան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 4 յուլիս.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ նախարարութեան հարցապնդում եղաւ՝ կրօնական միաբանութեանց 140 վարժարաններու փակման վերաբերեալ հրամանագրին համար։ Նախարարապետ Պ. Քօմպ պատասխանեց թէ այդ վարժարանները բացուած էին օրէնքին հակառակ, վասն զի նոյն իսկ արտօնուած կրօնական միաբանութիւնները պարտաւոր են մասնաւոր արտօնութիւն մը ունենալ՝ իրենց անդամներուն տեսչութեանը տակ վարժարաններ հիմնելու համար։ Նախարարապետը յարեց թէ կրօնական միաբանութիւնները շատ ճարտար են օրէնքը դարձնելու, բայց նախարարութիւնը որոշած է, օրէնքը ձեռքը, խորտակել ամէն ընդդիմութիւն որ կողմէն ալ գայ։ Պ. Քօմպի ճառը եռանդագին ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ եւ, երեսփոխանի մը առաջարկութեան վրայ, Ժողովը ստուար մեծամասնութեամբ որոշեց ամէն կողմ փակցնել նախարարապետին ճառը։ Յետոյ Ժողովը դահլիճին համար վստահութեան քուէ տուաւ 206ի դէմ 333 ձայնով։

ՊԵՐԼԻՆ.— Կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ կայսրը, Միքեռր զբօսանաւով, ներկայ պիտի ըլլայ Հէլկոլանտի նաւարշաւներուն. յետոյ այցելութիւն պիտի տայ Անգլիոյ Թագաւորին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Այս իրիկուն հրատարակուած վերջին տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Էտուարտ Է·ի ուժերը կը վերադառնան, եւ թէ վիրաբուժական գործողութեամբ բացուած վէրքին ապաքինումը լաւ ճամբու մէջ է։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վաղը տեղի պիտի ունենայ Բորժուկալի արժէթուղթ ունեցող Գերմաններուն գումարումը, ուր պիտի քննուի օտար արժէթղթերու հետ կնքուած նոր պայմանագրութիւնը։

—Գերմանիոյ կայսրը պատուանշաններ պիտի նուիրէ Էտուարտ Է·ի բժիշկներուն, իրենց տարած ճարտար խնամքներուն համար։

ԲԱՐԻԶ.—Մէկ քանի թերթեր կը ծանուցանեն թէ Պ. Ռուվիէ Ֆրանսայի Խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ 3½% փոխանման ծրագիրը։ Պարտքի այդ փոխանումը պիտի ըլլայ եօթը միլիառ Ֆր.ի վրայ, եւ 35 միլիոն Ֆր. պիտի շահեցնէ Ֆրանսայի գանձուն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Էտուարտ Թագաւորին վիճակը բարւոքած ըլլալով, երկուշաբթի օրը, ուրախութեան համար, հրախաղութիւններ կատարուեցան ամբողջ Անգլիոյ մէջ, թէեւ անձրեւը արգելք եղաւ։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ հանրային ուրախութեանց համար հարկ էր սպասել որ Թագաւորը բոլորովին ապաքինի։ Լոնտոնի մէջ լուսավառութիւն տեղի չունեցաւ։

—Ապահովագրական Ընկերութիւնները որոնք կարգ մը ապահովագրութիւններ կատարած էին, Թագադրութեանց հանդէսներու յետաձգման հաւանականութեան համար, 3,750,000 Ֆր.ի վնաս մը բրին. այդ գումարը մինչեւ մէկ շաբաթ պիտի վճարեն։

—Անգլիական նորահաստատ Արժանիքի պատուանշանը քսանչորս հոգի միայն պիտի կրնան ունենալ։

—Թագաժողին զինուորներուն ծանուցուեցաւ Անգլիա մնալ, ուրկէ կը հետեւի թէ Թագադրութիւնը մօտ ատենէն պիտի կատարուի։

—Ամերիկայի մէջ շաբաթական հանդէսները առաջուընէ հրատարակեր են Թագադրութեան հանդէսներու նկարագրութիւնը. տասնչորս չորեքշաբթի հրատարակութեան համար, կարելի չէ եղած այդ կանխահաս նկարագրութիւնները վերցնել։

—Օրանժի նախկին նախագահ Պ. Շթայն ծանր հիւանդ է եւ թէ վերջին օծում ընդուներ է։

—Սէնթ-Ճէյմզ կղզին գտնուող պօէր գերիներէն շատերը, որոնց մէջ է նաեւ Քրոնճէ, ստորագրեր են Անգլիոյ համար հաւատարմութեան երդում պարունակող գիրը։

—Կ'ըսուի թէ Էտուարտ Է.ի Թագադրութեան հանդէսը սեպտեմբերի վերջերը պիտի կատարուի, վասն զի դանիական հիւսաները Լոնտոնէն մեկնած ատեն, Աղեքսանդրա Թագուհին հրաւիրեր է զանոնք սեպտեմբերին նորէն Լոնտոն գալ։ Բժշկական շրջանակներուն մէջ ալ կ'ըսուի թէ հիւանդը դեռ շատ ժամանակի կարօտ է ապաքինելու համար։

ՊԵՐԼԻՆ.— Պէռլինէր Նէօյէ Նախրիխթէն, Գերմանիոյ կայսեր ու Անգլիոյ Թագաւորին միջեւ փոխանակուած հեռագիրներուն առթիւ դիտել կու տայ թէ, Վիլհէլմ Բ. անգլիերէն հեռագրեր եւ Էտուարտ Է. ալ անգլիերէն պատասխաներ է։ Գերմանիոյ կայսեր ու Մ. Նահանգաց Նախագահին միջեւ փոխանակուած հեռագիրներն ալ անգլիերէն էին։ Գերման թերթը կ'ըսէ թէ Էտուարտ Է. ալ պէտք էր գերմաներէն պատասխանել։

ԲՐԷԹՈՐԻԱ.—Մինչեւ հիմա անձնատուր եղած Պօէրներուն թիւը քսան հազարէն աւելի է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 21 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	29	03
Ամէնէն բարձր գին	»	29	06
Ամէնէն վար գին	»	29	03
Ռումէլիի Երկաթուղի զոց	Ֆր.	113	—
Ամէնէն բարձր գին	»	113	37
Ամէնէն վար գին	»	113	—

ԲԱՑՈՒՄ 22 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	29	01
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	112	87
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օթմ.		9	10
Սօս. Օթմ. Շանմ է Վալէօռ		9	13
Օ մ. Ապահ. Ընկ.		3	45
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	40
» ժուիսանս		1	40
» պարտաթուղթ		490	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		494	—
Թրանսվալ		148	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբ իէն		263	75
Լավրիոմ		69	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 Յուլիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		96	43
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.		52	—
» » » Դ. բաց.		26	37
» » » Դ. զոց.		26	87
Օսմանեան Պանքա		12	25
Ռուսական 1890		—	—
Չինական 5 %		39	50
» Մօնօբօլ		43	—
Պուլկարական 1888		93	—
Էժիբսիէն ունիֆիէ		109	—
Տօմինիալ		104	75
Թրանսվալ		5	93
Այտին երկաթուղի		14	50
Փոխսառութիւն		25	35

ԲԱՐԻԶ, 4 Յուլիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	75
» » 3 ½ %		102	25
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	26	85
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. զոց.	»	26	82
» » » Բ.	»	—	—
» » » Դ.	»	28	75
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	557	—
Օսմանիէ	»	473	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	114	50
Օսմ մաքսատուն	»	527	—
Օսմ Ռէժի	»	323	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	505	—
Քրէտի Լիօնէ	»	1057	—
Իտալական Ռանթ	»	102	35
Սպանիական արտաքին	»	81	22
Թրանսվալ	»	148	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	160
Դրամադրէշ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 4 Յուլիս

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	111	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	325

Տր ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396, Մեծ փողոց Բերա, 396

Տեսնել 4րդ երես

Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍԹԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՅԱՋՈՐԴ Ֆ. ՎԻՍՔՈՆԹԻ

ԲԵՐԱ, 425, Սէնթ-Մառի եկեղեցիին մօտը

Վաճառատան շէնքին քակուելուն պատճառաւ, նախկին Վէլասթի վաճառատունը յաջորդ Վիսքոնթի) յունիս 3 16 երկուշաբթի օրէն ի վեր ընդհանուր վաճառում կ'ընէ իր մետաքսեղէն եւ բրդեղէն ապրանքներուն համար, արանց յատուկ։ Առիթէն օգտուեցէք։ Վաճառումները կանխիկ են։ 7—30

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործածէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնահէճ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՌ ԻՕՏԷ
ԳՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօռպիւթիքի և Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիզի գնտիկները հալեցնելու և տխրժակը բանալու համար:

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

կաթիլներու մէջ ամփոփուած

ՊՐԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹ
FER BRAVAIS

Ամենէն ազդեցիկ դեղն է

Աննարինութիւնը, դեղնութիւնն ու տժգունութիւնը բուժելու: Ոչ անախորժ համ ունի եւ ոչ ալ հոտ. աշխարհի բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն Ֆեր Պրավէն:

Պնդութիւն չի տար: Ակռաները չի սեւցըներ: Կարճ ժամանակի մէջ կուտայ Առողջութիւն, Կայտառութիւն, Ոյժ եւ Գեղեցկութիւն: Կաթիլներով գործածելու: Կը ծախուի թէ կաթիլի եւ թէ դեղահատի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ:

Մթերանոց, Թիւ 130, Լաֆաեէթ փողոց, Բարիզ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՈՒՆ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾՋՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Եանիի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշտ Զըպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաապահով քաշած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն, ջնջուով դիմելու՛ն՝ բուժուած՝ վերադառնալու պայմանաւ:

Նորաձեւ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դիմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ Թմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն:

Յ. Գ. Ջմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր), ինչպէս նաեւ ամէն օր մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !!:

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ին կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքոյա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ:

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 Ֆր.
1898ի հասոյթք	34,775,462 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ — Ղալաթիա Քարափին վրայ (նինջտեղը Մախասեան) — *Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար* ԹԷՕՏՈՐ ՌԷԲԲԷՆ 524

ԹԻ ԿՐԻՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան պահեստը 31 Դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, տոկոսներէ եւ այլն, 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, եւն.
362, 858 ,507 ֆրանք

1898 *տարուան մէջ ընկերութիւնը* 6619 *ցուցակներ ստացած է որոնք* 58,680,000 *ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:*

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՑՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Ալալէմճի խան:

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ:

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան:

LE PHENIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Ֆր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Դրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, 52—56.

Լիազօր ներկայացուցիչ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

745

Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին:

Իր անպարտութեան պատճառաւ

ՇԱԲՕԹՕ

բեբթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բասթէօրի, Պերլինի, Վիէննայի և Բեռլինի բըսպուրկի աշխատանոցնե. րուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ:

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ԲԷԲՍԻՆԵԱՆ ԲԷԲԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Բէբթօնն, որ իրր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կազմին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ. Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաեւ այն անձերը, որք ունին հիւծում առաջ եկած աննարինութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, շաքարախտ, թոքախտ, թանչք, ուռեցք, քանսէռ, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած:

ՇԱԲՕԹՕ,. 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղարանաց մէջ: A.

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաբաքուանջնորթեւեկութիւն

Դշ.	25/8	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	26/9	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բոր-Սաիտ, Եաֆա, Պէրութ եւ Քիոս):
Եշ.	27/10	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ.	27/10	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի:
Ուր.	28/11	Օտէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի:

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով և դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբու
ՋԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Զանանցելու կ եռեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով: 387

ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու անէծ կարգի հասումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, ասոնք հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որոշեալնութենէ կը զրկեն զմարդ: Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվրէպ կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու:

Ջերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդը յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անպատեհութիւններէն: Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարտաւ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը վնասեն իրենց առողջութիւնը:

Սանդալ Սալօլէ էմմրին կը ծախուի Բէյօղլուի և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք:

Կը ծախուի նէնք Ճամիի բակը Բեազիտ պէյի, Սուլթան Համամ Մեզէճի, Լի օս, Պոնաճելիօ դեղի մթերանոցներն ու Պոլսէ Գաբրու Բիւզիւքեան դեղարանը:

897 47—52

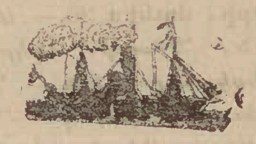

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՕՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յուլիս 7ին Միջերկրի, Անտ. Էզեբէն.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուլիս 8ին Միջերկրի, ուղ. Մարսիլիա: Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար: Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. Բ. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Լիմանի վրայ: 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէբա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքըրի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31, *Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ:*

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Լընտոնէ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարղէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալիօ	1581	Միրանտօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէբօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանտօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տայտօ շոգենաւը, նաւապետ Բիբըրին, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է տմոսյս 27ին և յուլիս 11ին հոս կը սպասուի:

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ

Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

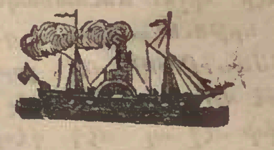

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդօրիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ամէնեան	10500	Ճէնթըլմըն	3500
Բէնգըլիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդըրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆլօրինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ *Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը*

600

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ

ՆԱՄԱԿ Ժ Բ

Պիտի թողուք ուրեմն որ լոյսը թափանցէ ձեր կեցութեան մէջ, նախ միմիայն գովելի ու խոստովանելի բաներ ընելով, ու յետոյ լիակատար համաձայնութիւն մը գոյացնելով ձեր արարքներուն ու ձեր մտածութեան միջեւ: Կասկածելի գիտուածներ չպիտի կենան բնաւ ձեր մուքին մէջ: Համդէպ ամէն մարդու՝ ձեր ընելիքը պիտի ըլլայ միշտ ձեր ուղեկիքին համեստ ու տրամաբանական հետեւութիւնը. ձեր չարժառիթները պարտին համապատասխանել ձեր գործողութիւններուն:

Այս պայմանով, սիրելի բարեկամ, կ'երաշխաւորեմ ձեր երջանկութիւնը, նոյն իսկ անիրաւութիւններու եւ մըցումներու մէջտեղ: Գովեստները դատն են, երբ դիտակցութիւնը կրնայ մեզ ըսել. «Արժանի չէ'ս ատոնց». ընդհակառակը, մեղադրանքները չեն խորտակեր քաջութիւնն այն մարդուն՝ որ Աստուծոյ առջեւ բնաւ պատճառ չունի մեղադրելու ինքզինքը: «Ես իմ խղճիս վկայութիւնը՝ նախամեծար կը համարիմ, կ'ըսէր Կիկերոն, (*) քան բոլոր այն խօսքերը՝ զորս մարդիկ կրնան ընել իմ վրայով»: Անգամ մըն ալ կարդացէք Զգչում խորագրով գլուխը, Մոնթէնի (**) Նախափորձերուն մէջ, հոն պիտի գտնէք հետագայ սքանչելի դրուագը. «Երբ լաւ կը վարուինք, արդարեւ մեր անձին նկատմամբ կը զգանք այնպիսի քաղցր գոհունակութիւն մը՝ որ ներքին հրճուանք կ'առթէ մեզ, ու այնպիսի վեհ հպարտութիւն մը՝ որ կը զուգորդէ հանդարտ խիղճի: Անկեղծ, բայց մոլի եղող հոգի մը կրնայ երբեմն կրել անկասկածութեան ապարանքը, բայց չի կրնար զգալ այս հրճուանքն ու այս գոհունակութիւնը: Անանտանելի ապաւէլութիւն մը չէ այսչափ թեթեւամտութեան դառու մը ժամուխաւն զերծ զգալ ինքզինքը ու ընել խորով. «Եթէ մարդիկ նոյն իսկ «տեսնէին զիս ո՛ւնալէն՝ ինչպէս եմ մինչեւ հոգիիս խորը, դա՛րձեալ չպիտի կրնային զիս դատել, ո՛չ որ «եւ է մէկուն տառապանք պատճառած «ըլլալու համար, ո՛չ որ եւ է մէկուն կործանումը առաջ բերած ըլլալուս համար, «ո՛չ վրէժխնդրութեան կամ նախանձաւորութեան անձնասէր եղած ըլլալուս «համար, ո՛չ հրապարակաւ օրէնքներու «անարգած ըլլալուս համար, ո՛չ կրօնքին նորութիւններուն մասնակցած ըլլալուս համար, ո՛չ խառնակութիւն եղած «ըլլալուս համար...:» Զգալ թէ ձեր խիղճը իր այս նպաստաւոր վկայութիւնները կուտայ ձեզ, հոգիկան հեշտանք մըն է ձեզ համար, բերկրանք մը որ կը կազմէ երջանկութեան գլխաւոր տարրը, ինչպէս եւ ա՛յն միակ վարձատրութիւնը՝ որ երբեք պակաս չպիտի ըլլալ ձեզ:»

Ձեր նիւթական շահերն երբեմն պիտի վնասուին՝ ձեր ուղղամտութեան, ձեր ճշմարտասիրութեան, ձեր արդարախոհութեան պատճառաւ, քանի որ փառամոլութիւնն ու ընչաքաղցութիւնը շատ մարդեր կը մղեն ամանցնելու եւ վաճնելու պատուակրութիւնն ու փափկանկատութիւնը, պարագայ մը՝ որ շատ վնասաբեր պիտի ըլլայ ձեր նիւթական շահերուն, անհամ՛աչափ: Պէտք չէ բնաւ որ այդպիսի բաներու նոյն իսկ մէ՛կ օր զոհէք ձեր ինքնայարգութեան զգացումը: Մեր չահը կը կայանայ մեր պարտականութիւնները ճանչնալու եւ կատարելու մէջ: Մարդ կրնայ ժպտիլ կամ համակերպիլ՝ իբրեւ ըսելով թէ խաբուած է, տակայն միշտ խղճի խայթ կը զգայ ուրիշները խաբած ըլլալուն առթիւ: Հանդարտ խիղճը կը տաժէ Վհատներն ու ամէն բանով կը միխիթարուի, հանդարտ խիղճն է ա՛յն երկնային հրոյ կայծը՝ որ հանրային կարծիք կոչուած ճիւաղէն ու աշխարհիկ իրերէն վերադաս դիրք մը կ'ընծայէ մեզ:

Մարդիկ շատ դժուարաւ կը հաւատան անշահախնդրութեան: Կարծես թէ միշտ կ'ուզեն որ բարեկէզ բան մը կամ բարեխոհ մտածում մը ծածուկ անշահութիւն մը ունենայ մեր անձնական մասդ բաղումներէն մէկ քանիին հետ: Եթէ, աղքատի մը ողորմութիւն տուած ըլլալէ յետոյ, այնչափ երջանիկ չըլլաք որ մարդ չգիտնայ այդ բանը, միշտ պատրաստ պիտի գտնուի մարդ մը՝ որ դոչէ. «Ուրեմն շա՛տ հարուստ է»: Չպիտի ըսէ. «Շա՛տ առատաձեռն է»: Բայց եւ այնպէս պարտիք չնորհակալ ըլլալ այդ մարդուկին, եթէ սոյն վերջին բացադանչութեան չըլծորդէ լռելեայն իմանալի ինչ ինչ բաներու չարամիտ ժպիտը: Ընդհանուր կանոն. եթէ կուտաք ձեր դրամին մէկ մասը, պատճառն ա՛յն է որ չափազանց դրամ ունիք: Ու դարձեալ շատ լաւ չեն հասկնար. պէտք է որ դուք մղուած ըլլաք ո՛ր եւ է խորհրդաւոր շարժառիթէ մը, որ զուցէ ոչնչութեան պիտի վերածէր ձեր կործեցեալ բարեգործութիւնը: Անչուշտ խոչընդ յանցանք մը, մահացու մեղք մը ունէիք քաւելի:

Այս տեսակ մեկնութիւնները կրնային մեծապէս վշտացնել փիլիսոփայ չեղող մարդ մը, բայց ատոնք տեսակ մը դրդիչ են անոնց համար՝ որոնք կամեցողին կը տենչան բարիք գործել, նոյն իսկ թողելով որ կարծուի թէ սոսկ իրենց անձին համար բարիք կը գործեն:

Սիրելի բարեկամ, դուք որ ձեր պատանեկութենէն վեր սովորած էք անսալ ձեր խղճի ձայնին, տրամաձեւեալ ալ պիտի մնաք միշտ. սա պիտի ըլլայ անվկանդ դաշինքը (retranchement): Խիղճը, պաշտպանելով ձեր պատիւը, ձեր զգացումները, ձեր կարծիքները, միշտ կազմ եւ պատրաստ պիտի ըլլայ նետուելու ձեր ուղղամտութեան միջեւ. ձեր կեանքին բոլոր արարքներուն միջամուխ պիտի ըլլայ, զձեզ նախազգուշացնելու կամ պաշտպանելու համար, ու ամէն անգամ որ յաղթական դուրս ելլէ կիրքերուն կամ տկարութեան թակերուն դէմ մղած պայքարէն, դուք զձեզ երջանիկ պիտի զգաք, ողջունելով անոր յաղթանակը: Մեր ճշմարիտ դատաւորը մեր անձին մէջ դտնուելո՛ւն համար, եպերելի նկատուած է Պղատոնի (*) ա՛յն խօսքը թէ «Պատիժը մօտէն կը հետեւի մեղքին», պատիժը մեղքին հետ միեւնոյն վայրկեանին կը ծնի, ու կը կոչուի խղճի խայթ, ինչ որ բոլոր պատիժներուն սաստկագոյնն է:

Ի չարս այնպիսիներու՝ որոնց ի՛ դատաբանները հաշիւ պահանջած չեն անոնց վարքի մասին, կամ ա՛մանք՝ որ գործնական կեանքի մէջ մաած են իրենց խիղճը ծալլելէ ու մէկ կողմ դնելէ յետոյ:

(*) Մարկոս Տուլլիոս Կիկերոն, 106ին (Ք. Ա.) ծնած. Հռոմայեցի հրապարակախօսներուն ամէնէն հռչակաւորը. իբր բդեշխ (63 Ք. Ա.), ի դերեւ հանեց Կատիլինայի անհնարինք խաղը (43 Ք. Ա.): Իր ամենազեղեցիկ դատաւարութիւններն են Կատիլինեան ու Փիլիպպեան ճառերը: Ունի նաեւ փիլիսոփայական գործեր, նամակներ, եւլն:

(**) Միշէլ տը Մոնթէնեը, (1533–1592) ֆրանսացի բարոյախօս եւ հռչակաւոր մատենագիր, Պորտոյի Խորհրդարանին անդամ, իմաստասիրութեան մէջ սկեպտիկ: Երկասիրած է գրական Նախափորձեր:

(*) Պղատոն, Աթէնք ծնած (429–347 Ք. Ա.) հռչակաւոր յոյն իմաստասէր Սոկրատի աշակերտ ու Արիստոտէլի վարժապետ: Ասոր իմաստասիրութիւնն է տեսլականին ամենաբարձր արտայայտութիւնը, որ երբեմն կը մօտենայ քրիստոնէական գաղափարներուն: Աթէնքի մէջ հիմնեց Ճեմարան կոչուած դպրոց մը: Իր վարդապետութիւնը պարզած է երկսուն եւ վեց տրամախօսութիւններու մէջ, որոնցմէ ամենակարեւորներն են Պրոտագորաս, Փեդոնաս, Փեդրոն, եւն. Պղատոնի անունին կը զուգորդուի Արիստոտէլի վերագրուած հետագայ առածը. «Կը սիրեմ Պղատոնը, բայց ա՛լ աւելի կը սիրեմ ճշմարտութիւնը». Amicus Plato, sed magis amica veritas. Ծ. Թ.

(Շարունակելի)